

RAIVAAJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkona, kesäk. 4 - Wed. June 4, 1997

FINNISH AMERICAN WEEKLY

93. vuosikerta Vol. XCIII No. 22

65 cents

Euro-tutkimus:

Suosio heikoin Suomessa

Suomessa on vähiten yhteisen euro-rahaman kannattajia EU:n jäsenmaista.

Komission kyselyn mukaan 29 prosenttia suomalaisista puoltaa yhteistä rahaa. Vuotta aiemmin tehdyssä kyselyssä kannattajia oli vielä 33 prosenttia kansasta. Tuolloin vastustajia oli eniten Itävallassa.

Vankin euroinnostus on Italiassa, jossa yhteistä rahaa kannattaa kaksi kolmasosaa kansasta. (MTV3)

Finlandia-talo

päällystetään massiivimarmorilla

Finlandia-talon tulee päällysteeksi massiivimarmorilla. Helsingin kaupunginhallitus päätti asiasta äänin 12-3. Finlandia-talon alkuperäisten marmorilevyjen käyrityminen havaittiin jo 1980-luvun alussa.

Valtioneuvosto vahvisti toukokuussa 1993 Finlandia-talon suojelupäätöksen ympäristöministeriön esityksestä.

Suojelupäätöksen mukaan Finlandia-talon julkisivun pitää pysyä alkuperäistä vastaavana. Talossa on käytetty italialaista Carrara-marmorilla. (STT)

The home of Mikko Udelius, near Brocket, North Dakota, is shown above in a photograph taken at the turn of the century. At that time close to 600 Finns were living in Nelson, Walsh and Ramsey counties in North Dakota, according to the *American Album*, published by the Suomalainen Kansalliskirjakauppa, Brooklyn (NY), 1904. This book also states that the first Finns settled there in 1883-84 and the major livelihood was farming.

Brocket is located in the northeastern portion of North Dakota. Farther west, at the intersection of Routes 2 and 83, is the community of Minot where FinnFest USA '97 will be taking place June 19-22.

Suomi ei osallistu kansainväliseen valmiusjoukkoprikaatiin

Suomi ei lähde mukaan kansainväliseen valmiusjoukkoprikaatiin. Puolustusministeri Anneli Tainan mukaan osallistumisesta kansainvälisiin rauhanturvaoperaatioihin päätetään tapauskohtaisesti.

Norja ja Ruotsi allekirjoittivat viime viikolla sopimuksen, jossa ne ilmaisevat valmiutensa liittyä kansainvälisiin valmiusjoukkoihin.

Prikaatin tarkoituksena on tarjota joukkoja YK:n normaaleihin rauhanturvaoperaatioihin. (MTV3)

Special offer for new RAIVAAJA subscribers!

Three months for five bucks! Whether you read Finnish or English, RAIVAAJA will keep in touch with your roots, current Finnish American activities and events in Finland. Subscribe today!

Name _____

Address _____

Note: This offer is limited to new subscribers only and expires on September 30, 1997. Regular USA subscription rates are \$28.00 a year, \$20.00 for six months, and \$16.00 for three months. Send this coupon and your check payable to Raivaaja Publishing Company, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

This week in

THE FINNISH-AMERICAN PAGES 4-9

RAIVAAJA

• A visit to Richard Jarvi's Richmond Sauna

• Mayme Sevander featured speaker at the 91st Summer Festival

• More on Paavo Nurmi

Suomen uutisia

Suomalaiset autoilijat pitävät
autopuhelinta turvallisuusriskinä

Autopuhelimen käyttö ajattaessa on liikenneturvallisuuden kannalta kaksipiip-puinen juttu. Puhelimella edistää turvaa esimerkiksi silloin, kun soittaa kotijoukoille myöhästymisestä ja ajalee sen jälkeen rauhallisesti perille. Autopuhelimen käyttäjistä melkein kuusi kymmenestä kokee edistaneensä turvallisuutta kännyk-känsä avulla.

Toisaalta puhelinta käyttävistä autoilijoista 42 prosenttia kertoo joutuneensa vaaratilanteisiin käyttäessään puhelinta ajon aikana.

Suomen Liikenneturvan teettämän tutkimuksen mukaan autoilijoista yli kolmanneksella on käytössään autossa puhelin. Reilu viidennes käyttää sitä päivittäin ajaessaan, ja puhe aika on useimmiten alle 15 minuuttia päivässä.

Kun kysyttiin, minkälaisiin vaaratilanteisiin puhelimen käyttö on johtanut, 25 prosenttia vastasi, että muun liikenteen seuraaminen oli hetkeksi herpaantunut, 11 prosenttia ilmoitti liikennemerkin jääneen huomaamatta ja 10 prosenttia sanoi autonsa nopeuden alentuneen muita häiritseväksi.

Vaaratilanteita olivat myös auton ajautuminen keskikaistalle tai liaksi oikeaan reunaan (6 prosenttia). Miehet kertoivat useammin kuin naiset, että muun liikenteen seuranta herpaantui soitettaessa. Naisilla taas oli miehiä useammin jäänyt liikennemerkki havaitsematta.

Naisille vähemmän
vaaraa puhelimesta

Kaikkiaan 58 prosenttia haastatetuista autoilijoista ei ollut joutunut minkäänlaiseen vaaratilanteeseen käyttäessään puhelinta ajaessaan. Naisautoilijoista peräti 70 prosenttia ilmoitti asian olevan näin, miesautoilijoista 53 prosenttia.

Autoilijoista 57 prosenttia kokee edistaneensä turvallisuutta puhelimella. Yleisimmin (40 prosenttia) mainittiin tämän tapahtuneen soittamalla myöhästymisestä ja ajamalla rauhallisesti. Turvallisuutta oli myös edistetty soittamalla apua ajoneuvovian tai vahingon takia (17 prosenttia) sekä varoittamalla muita vaaratilanteista tai tien liukkaudesta (11 prosenttia). (STT)

Suomen uutisia

Pääministeri Lipponen
kritisoi yritysjohtajia

Pääministeri Paavo Lipponen (sd) mielestä on hävytöntä, että yritysjohtajat järjestävät toisilleen suunnattomia optiovoittoja, joiden edellytykset on luotu yhteiskunnan päätöksillä.

Lipponen otti kantaa mm. Meritassa yritettyihin optiojärjestelyihin puhuessaan äskettäin Kirkkonummella. Lipponen sanoi, että yritystoiminnalla on tänään Euroopassa paremmat mahdollisuudet kuin koskaan aikaisemmin.

Uusi taloudellinen ilmasto voi kuitenkin luoda uhan taloudellisesta ryöstelystä. Missä se on laitonta, valtio voi puuttua asiaan, missä se on epäeettistä, on tiedotusvälineiden tehtävä moittia sitä. Rajoja voi olla vaikea vetää, mutta meidän on myös voitava odottaa, että yritykset itse osoittavat vastuuta ja säädylisyyttä, Lipponen sanoi.

"On suorastaan hävytöntä, että yritysjohtajat, jotka istuvat toisten yritysten johdossa järjestävät toisilleen suunnattomia optiovoittoja, joiden edellytykset on luotu yhteiskunnan päätöksillä", Lipponen totesi. (Demari)

Elisabeth Rehn
Valmiusliiton
puheenjohtajaksi

YK:n ihmisoikeusraportoi ja Elisabeth Rehn on valittu Naisten Valmiusliiton ensimmäiseksi puheenjohtajaksi.

Valintansa yhteydessä Rehn korosti suomalaisen naisen osaamista ja taitoa, jotka ovat esimerkiksi niin rauhan rakentamisessa kuin yhteistyön kehittämisessä.

Naisten vapaaehtoista maanpuolustustyötä tekevien järjestöjen kattojärjestönä toimiva Valmiusliitto perustettiin viime tammikuussa. (MTV3)

Asianajajille
miljoonia

Asianajajat keräävät miljoonia Säästöpankkien, Skopin ja STS:n entisen johdon vahingonkorvausoikeudenkäynneistä.

Juttujen kantajat ovat käyttäneet oikeusjuttujen asianajajapalkkioihin jo yhteensä ainakin 60 miljoonaa. Pankkeissa ennen oikeudenkäyntä suoritetuihin erityistarkastuksiin käytettiin muutama miljoona.

Lisäksi juttujen kantajat eli valtion omistamat Arsenal-SSP, Skop ja Arsenal-Silta on määrätty maksamaan syytetyn pankkijohdon oikeudenkäyntikuluja tähän mennessä yli 30 miljoonaa. (HS)

Exchange rate

May 29, 1997

1 Finnish mark = US \$.1955

1 US \$ = 5.1142 FIM

Foreign exchange, New York prices. Rates for trades of \$1 million minimum.

Nimipäivät

Kesäkuun 4 p., Toivo
Puolustusvoimain lippujuhla
Kesäkuun 5 p., Sulevi
Kesäkuun 6 p., Kustaa,
Kyösti, Kustavi
Kesäkuun 7 p., Suvi
Kesäkuun 8 p., Salomo,
Salomon

Kesäkuun 9 p., Ensio
Kesäkuun 10 p., Seppo
Kesäkuun 11 p., Immi, Immi
Kesäkuun 12 p., Esko
Kesäkuun 13 p., Raili, Raila
Kesäkuun 14 p., Kielo
Kesäkuun 15 p., Vieno, Viena
Kesäkuun 16 p., Päivi,
Päivikki, Päivä
Kesäkuun 17 p., Urho

Kevään ylioppilaita
on 32 672

Kevään ylioppilaskokeissa hyväksyttyjä on tänä vuonna täsmälleen 32 672, kertoo ylioppilastutkintolautakunnan juuri valmistunut tilasto. Tuoreista ylioppilaisista on naisia 19 339 ja miehiä 13 333.

"Hyväksyttyjä on täsmälleen yhtä monta kuin viime keväänäkin, mutta kokelaista oli tällä kertaa vähän vähemmän. Toisin sanoen reputusprosentti on hieman viimevuotista pienempi", kertoo ylioppilastutkintolautakunnan pääsihteeri Anneli Roman.

Kovin suuri ero ei kuitenkaan prosentteina laskien ole. Reputaneita on noin puoli prosenttiyksikköä vähemmän kuin viime vuonna. Vastaavasti parhaat mahdolliset arvosanat eli seitsemän laudaturia kirjoitti tänä keväänä 13 ylioppilasta, viime keväänä kaksi. Kaikkiaan 1563:n kokelaan koesuoritus hylättiin.

Hajauttaminen tuottaa hämminkiä

Viime vuonna voimaan tullut uusi käytäntö sallii ylioppilaskirjoitusten suorittamisen useammassa kuin yhdessä erässä. Kokelas voi siis hajauttaa tutkintonsa esimerkiksi siten, että suorittaa pari ainetta jo luidosta lähtöä edeltävänä syksynä ja loput keväällä.

Hajauttaminen on Romanin mukaan tuonut tullessaan jonkin verran ongelmia. Osa kokelaista on esimerkiksi jättänyt ilmoittautumatta tiettyyn kokeeseen ajallaan tai valinnut jonkin kokeen ylimääräiseksi ja halunnut myöhemmin siirtää sen pakollisten suoritusten joukkoon.

Tänä keväänä 13 ylioppilasta saa käteensä huippupaperin eli seitsemän laudaturin todistuksen. Laudatur on nykyisin parempi arvosana kuin aiempina vuosina. Ennen laudatureja annettiin noin 20 prosenttia kussakin aineessa, mutta nyt "ällä" annetaan vain viiden prosentin suuruuselle kärkele. (STT)

Lahjoituksia
Raivaajalle

TUKEMISRAHASTO 1997: \$3,371.40

Gertrude (Kerttu) Pukin muistolle
Oscar W. Hill, West Palm Beach, FL \$5.00

Kiltos lahjoittajille!

RAIVA AJA

ISSN 1059-4779

(THE PIONEER) - Established 1905

(USPS 454-580)

Periodicals postage paid at Fitchburg, MA

Published weekly except the last week of July, the first week of August and the last week in December by Raivaaja Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
POSTMASTER: Send address changes to Raivaaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

EDITOR Marita Cauthen
BUSINESS MANAGER Jonathan Ratila

RAIVA AJA PUBLISHING COMPANY
Incorporated 1905

Mailing address: P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.

Hours: Weekdays 8:30 a.m. to 4 p.m.
(other times by appointment)

TELEPHONE: 508-343-3822

FAX: 508-343-8147

e-mail: raivaaja@net1plus.com

Subscription rates:

USA: 12 mo. - \$28.00; 6 mo. - \$20.00; 3 mo. - \$16.00

OUTSIDE USA: 12 mo. - \$33.00; 6 mo. - \$25.00

Advertising rates available upon request!

Advertising deadline is the Friday before the Wednesday the ad is to appear. Raivaaja Publishing Co. assumes no financial responsibility for typographical errors or omissions in advertisements. It will reprint without charge the part of the advertisement which is incorrect. Claims must be made within two weeks of publication. Credit is made only for the first insertion.

From the desk of Stig Häggblom:

Juoksu, jota Paavo Nurmi ei voittanut

Ei mennyt tuntiakaan vuonna 1924 Pariisin olympiakisissa ja Paavo Nurmi oli voittanut kaksi kultamitalia. Kotona Suomessa - Eläintarhan uheilu kentällä - Paavo oli kylä käynyt läpi erikoisharjoittelun. Tässä kokeessa hän saavutti molemmilla juoksumatkoilla - 1,500 m ja 5,000 m - uudet maailmanennätykset. Itse kisoissa hän tyytyi uusiin ololympiennätyksiin.

Tällaista tempua ei ollut aikaisemmin tapahtunut suurkisoissa. Koko maailma ihmetteli saavutusta sormi suussa.

Tämä menestys toi mukanaan kutsun Amerikkaan. Paavo Nurmi otti haasteen vastaan ja lähti edustustehtävään erittäin hyvin valmistuneena kuten hänellä aina oli tapana.

Kilpailukiertue muodostui ankaraksi, mutta siitä tuli myös sellainen menestys, että siitä puhutaan vieläkin, yli 70 vuotta myöhemmin. Vieläkin tätä Nurmen vuoden 1925 esitystä Amerikassa laskeetaan hyvin merkittävien urheilu saavutusten joukkoon.

55:stä kilpailusta Paavo Nurmi voitti 53.

Seuraava kertomus kytkeytyy tähän Paavo Nurmen kilpailuohjelman viimeiseen kilpailuun, jota Paavo ei voittanutkaan. Kuitenkin kertomuksen pitäisi antaa lukijalle vihje siitä, minkälaisesta suomalaisesta tässä yhteydessä oli kysymys.

Suomen kansa on ilmeisesti vuosien varrella hyväksynyt omakseen sanonnan, joka puhuu siitä, että "maa juoksemalla on sijoitettu maailmankartalle".

Miten sanonta lähti liikkeelle tai sai alkunsa, on epävarmaa. Vuosien saatossa tapahtumapaikaksi on enimmäkseen tullut Tukholman olympiastadion ja Hannes Kolehmainen 5,000 m voitto maailmanennätysajalla. Vuosi oli 1912, päivä heinäkuun kymmenes.

Hanneksen juoksut ja voitot eivät ole niin mittavia kuin Paavo Nurmen. Mutta eräällä tavalla näyttävämpi on se Hanneksen Tukholman juoksu, koska siihen vielä oivallisesti voi liittää Hanneksen kahdeksan vuotta myöhemmin saavuttama olympiakisojen maratonvoitto Antwerpenissä.

Tällaista päätöstä uralleen Nurmiin ajoi takaa 1932 Los Angelesissa, mutta häntä ei edes päästetty radalle yrittämään.

Paavo Nurmen suurimmat olympiasaavutukset tulivat Pariisissa 1924. Nuori turkulainen oli elämänsä kunnossa ja valmis voittamaan ne tavoittelemansa kaksi kultaa tunnin aikana, ensin 1,500 m ja sitten 5,000 m kohta sen jälkeen.

Koko maailma ihmetteli Nurmen saavutuksia, mutta varsinkin tätä ja tästä teosta

alkoi sitten seuraavan vuoden Amerikan kiertueen valmistelut. Kiertueesta muodostui urheilusuoritusten sarja, jonka laatu oli ihmeellinen ja vei pienen pohjoisen maan nimen - kaikki Paavo Nurmen ansiosta - koko maailman tietoisuuteen uuden mantereen suurilla näyttämöillä.

Madison Square Gardenin loppuun myydyt katsomot lopplaisena 1925 antoivat Nurmen kilpailukiertueelle uskomatonta vauhtia. Ohjelma oli Pariisin olympiakisoja muistuttava. Ensin Nurmi kohtasi maililla USA:n erikoismiehet, voittaen nämä ja kohtasi sitten Ville Ritola 5,000 m:llä, voittaen tämänkin juoksun. Molemmilla matkoilla syntyi sisä ratojen maailmanennätykset.

Mailin juoksun loppukieroksen ansiosta Paavo Nurmi sai tässä ensimmäisessä kilpailussaan otteen ei vain paikalla olleesta yleisöstä vaan radion ja sanomalehtien ansiosta koko USA:n kansasta. Paavo Nurmeista tuli kertaheitolla Amerikan mantereen tunnetuin mies.

Kilpailujen sarjasta tuli niin hurja, että vieläkin voi ihmetellä kuinka Paavo Nurmi sen koko leikin kesti.

Kun Urho Kekkosesta vuosikymmeniä myöhemmin udeltiin selitystä Nurmen poikkeuksellisuudesta urheilu saavutuksille, hänen vastauksensa oli ilmeisesti oikea:

"Merkittävin ansio on mielestäni ollut hänen luonteellaan", Urho Kekkonen vastasi.

Paavo Nurmi oli Kekkonen mielestä päättäväinen itsepäisyyteen saakka ja "hän juoksi kilpailut etukäteen", kuten Kekkonen sanoi.

Lähes puoli miljoonaa ihmistä näki Paavo Nurmen juoksevan tämän kiertueen aikana Amerikassa ja kilpailupaikoilla pääsyliput usein loppuivat kesken, vaikka hinnat oli korotettu pilviin.

Nurmi-kuume oli valtava ja tästä juoksisjahmeesta puhuttiin kaikkialla, myös Washingtonissa ja Valkoisessa talossa.

Hannes Kolehmainen ja Paavo Nurmen lisäksi Suomella oli kolmaskin juoksisjahme. Hän oli Peräseinäjoen Ville Ritola. Amerikkaan työnsä hakuun 17-vuotiaana vuonna 1913 lähtenyt Ville Ritola, Nurmea tuskin vuotta vanhempi, ylsi korkealle ja suureen menestykseen, vaikka hänen edellytyksensä harjoitella sekä valmistautua tehtäviin olivat hyvin erilaiset kuin Paavo Nurmen.

Paavo Nurmen menestyksellinen Amerikan kiertue tavallaan korosti näiden kahden miehen erilaisia lähtökohtia. Kun Paavo Nurmi kilpailun jälkeen nousi junaan tavoitteenaan seuraava kilpailupaikka, Ville Ritola nousi aamulla pystyyn, veti kirvesmiehen haalarit ylleen ja painui työpaikalleen.

Nurmi eli ja harjoitteli kotimaassaan, missä hänellä oli

Paavo Nurmen merkitys oli mahtava USA:n suomalaisille

tukenaan urheiluseura, urheilujärjestöt ja koko kansa. Kyllä Villelläkin oli USA:ssa tukijoita ja puolestapuhujia, mutta tämä ei yltänyt "Nurmen tasolle".

Silti Ritola tämän Nurmen suuren kiertueen aikana maaliskuussa 1925 pystyi voittamaan Nurmen 5,000 m:llä (Paavo Nurmi keskeytti vatsavaivaisena).

Helmikuussa, edelleen New Yorkissa, kun miehet juoksivat eri matkoja, Ritola oli pystynyt parantamaan 5,000 m:llä sisä ratojen maailmanennätystä tulokseen 14.23,2 (Nurmi ulkoradoilla 14.28,2). Se säilyi sisä ratojen maailmanennätyksenä 40 vuotta ja Suomen ennätyksenä vielä pitkään, kunnes Pekka Vasala alitti sen vuonna 1971.

Sekä Nurmi että Ritola merkitsivät tuona aikana paljon kaikille amerikkalaisille, mutta etenkin Amerikan suomalaiselle yhteisölle, joka oli hyvin suuri tuon Paavo Nurmen kilpailukiertueen alkuun.

Mikä yhdisti tuona aikana suomalaisia? Heitä yhdisti kirkko, raittiusliike ja urheilu. Ja nyt oli vielä tullut Suomesta Paavo Nurmi Herran lahjana!

Näin ne ajatukset kulkivat. Monessa tapauksessa, hyvin monessa, suomalaisia yhdisti vielä velka menomatka Amerikkaan. Yhdensuuntainen matka oli tehty velaksi, kun lähdettiin uutta ja toivotavasti parempaa elämää hakemaan.

Pienistä ansioistaan ihmiset maksoivat velkaa Amerikan matkastaan. Paluusta synnyinmaahan monet myös uneksivat, mutta sellaisesta monella ei ollut toivoakaan. Näin suomalaisia ihmisiä yhdisti vielä yksi asia ja se oli se yhteinen kaipuu kotimaahan. Kun Paavo Nurmi tuli, juoksi ja voitti, kaikki silloin tuntui paremmalta. Se oli kuin täyttä elämää!

Tunnen jonkun verran raittiusseuraa numeltä Uljas Koitto, joka on perustettu Massachusettsin valtiossa, Quincyn kaupungissa 1890. Se ei ole suomalaisen raittiusliikkeen vanhin seura, mutta on eräs niistä vanhimpia.

Koitossa oli vahva urheilullinen osasto, joka tuli myös laajalti huomioiduksi vuonna 1919, kun suomalainen Carl Linder, kotoisin joko Ahvenanmaalta tai Rauman seudulta, voitti ensimmäisenä suomalaisyhtymisenä Bostonin maratonjuoksun.

Linder leppä Quincyn hautausmaalla. Hautakivi on suomalaista graniittia, tuotu Turun seudulta. Linder oli syntynyt Suomessa syyskuun 13. päivänä 1889. Hän päätti päivän 3. lokakuun 1966.

Idän suomalaisen raittiuskansan liiton joulujulkaisusta vuodelta 1927 olen löytänyt nimimerkki Kio:n kirjoituksen, missä kirjoittaja paikalla olleena kuvaa Paavo Nurmen

viimeistä kilpailua.

Oli toukokuun 26. päivä 1925, kun Yankee stadion täyttyi. Kansaa virtasi paikalle ainakin 22,000, kun USA:n mestarille Alan Helffrichille oli järjestetty tilaisuus loistaa puolen mailin juoksussa.

Tällainen oli Kion kirjoituksen alkuosa:

" - Nurmi voittaa!
- Helffrich voittaa!
- Nurmi voittaa, siitä minä petsin elämäni!

Jos Nurmi tahtoo, että hän voittaa, niin hän myöskin voittaa, tulkoon sitten mies vaikka taivaasta!

Ilma värisi jännityksestä kun odotettiin juuri Nurmen ja Helffrichin 'vuosisadan otelua' puolella maililla New Yorkissa. Kaikkialla väiteltiin: kahviloissa, pallohuoneissa ja kaduillakin riideltiin ja 'petsittiin' (lyötiin veroa). Missä mies ja vaimo joutuivat siitä erimielisiksi, niin riidaksi vaan! Petsittiin vielä vuoteellakin ja julistettiin iynysota vahvistukseksi. - Nurmi voittaa! puheli toinen vielä unissaan. Ja kekseliäät sanomalehtimiehet valoisat olivat tulleen."

"On koleahko iltaapäivä. Aurinon viime säteet tunkeutuivat New Yorkin päällä leijalleen tiheän savu- ja kaasukerroksen läpi.

Yankee Stadionin jättäjämaineinen katsomo täyttyi yleisöstä touhulla ja kiireellä. Joku vielä kuiskaa toverilleen:

- Nurmi voittaa!
- Nosseri! piukaisee toinen narkästyksissään."

Tällainen oli Kion tunnelma kuvaus stadionilta, missä katsomo muuttui niin, että siitä tuli "elävä, kohoava, kirjava matto", kun Paavo Nurmi tuli näkyviin.

" - Se on Nurmi! - Paavo Nöömi! - Pavo Nomi! kuuluu yhtenä pidätettyinä huuahduksina.

- Nyt tulee pian se viimeinen koitos, koska Paavo jo tuli sääriään verryttelemään; nyt se nähdään! kiihkoilee joku suomalainen toverilleen.

- Juu, ja Paavo voittaa, vastaa toinen vuorenvarmasti.

- Älä puhele höperöjä, jos vähänkään tunnet urheilua; eihän Nurmi ole tämän matkan miehiä...

- Juttele sinä vaan, mutta minä sanon, ettei ole vielä tullut Nurmen voittanutta, eikä tule!

- Höpsis! katso tuonne kentälle!"

Sinä oli suurelle juoksulle tunnelmakuvausta.

Väläys ja paukaus. Kolme miestä rinnakkain, Paavo keskellä. Ja noin kevyesti. Tuollainen juoksu on taidetta.

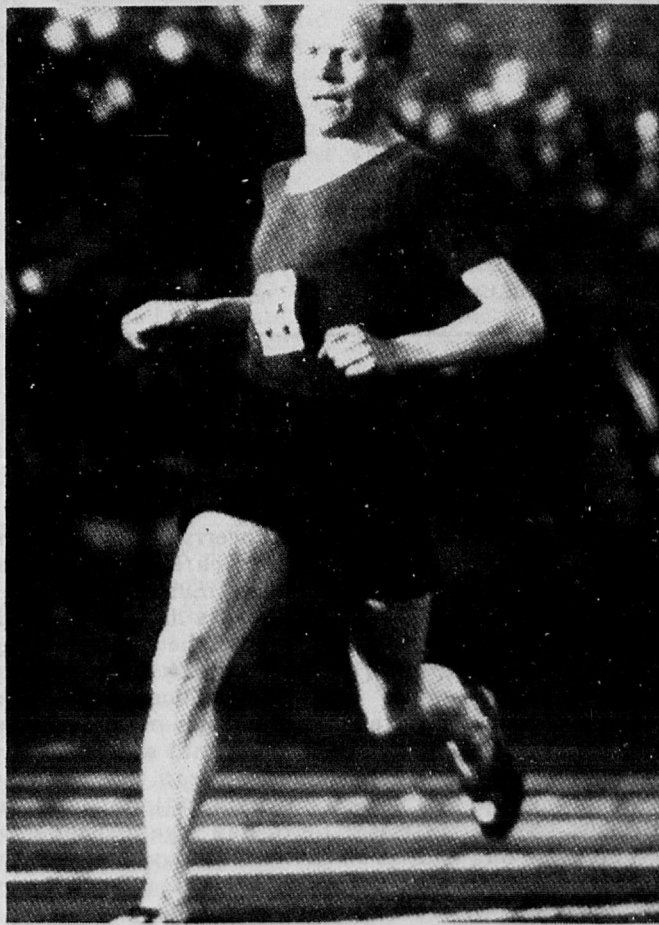
Nimimerkki Kion tilannekuvaus - sen ajan urheilutoimittaja tai ei - on hyvin värikäs ja mukaansatempaava.

Juoksun loppuvaiheita hän kuvaa näin:

"Maalinauha lähenee jo huimalla nopeudella. Paavo joutuu... kiittää kuin antiloopi... Hei! Hän jo lentää! Katsojan hengitys salpautuu.

Mutta juuri kun ollaan tuskin viittäkymmentä metriä maalista, tapahtuu ihme -

jatkuu takasivulla

Paavo Nurmen lennokas juoksuaskel on ryhdistänyt satoja tuhansia suomalaisia vuosien saatossa. vasta kun Paavo talvella 1925 saapui suurelle kiertueelle Amerikkaan, tämä selkeä selväsi. 53 voittoa juoksua antoi vailan uusia arvoja suomalaisuudelle. Ohjelmassa kirjoituksessa Paavon 100-vuotispäivän merkeissä Stig Häggblom puntaroi näitä arvoja.

Kuva: Suomen urheilumuseon kokoelmista

*The Finnish-American***RAIVAAJA****Paavo Nurmi
idolized by all America**

by Stig Häggblom

Finnish athletics are of relatively recent origin . . .

This is what the government of 14-year-old independent Finland found when it decided in January of 1932 to publish a booklet in order to market the country as its sportsmen prepared to participate in the 1932 Olympic Games in Los Angeles.

The most popular sports in Finland had been skiing, long distance running and other track and field events plus wrestling. Later on, Lauri Pihkala, after returning from a visit to the U.S., adapted a form of baseball called *pesä-pallo*.

Inspired by the exploits of such legendary runners as Hannes Kolehmainen, Ville Ritola and Paavo Nurmi, thousands of young Finns started preparing themselves for future successes.

International acclaim was also achieved by the speed-skater Clas Thunberg in the twenties. He won gold medals in the first Winter Olympics of 1924 in Chamonix, and was even greater in St. Moritz four years later. For several years Thunberg was the world champion in speed skating and was named "Nurmi of the ice."

To sum up: Finland is an athletic nation.

This rare booklet issued by the government in 1932 features some of Finland's future Olympians.

Of Paavo Nurmi - who would have reached the age of 100 years June 13th - it says:

"Paavo Nurmi, the greatest runner known to the world up to now, was born on June 13th 1897, and is thus 35 years old at the time of writ-

**FINLAND'S
CANDIDATES
FOR LOS ANGELES**

The Government of Finland published a booklet in 1932 to market the young independent country's participation in the Olympic Games in Los Angeles. Paavo Nurmi presented a copy of this book to the marathoner Johnny Kelley in Berlin in 1936 and Johnny recently handed the book to Raivaaaja's Stig Häggblom. This is the book's cover.

ing. He married in May this year, which is said to denote that he will leave the track forever as soon as the Los Angeles Games are over. Those, however, who know Nurmi well, say that he will not desist from running until his legs refuse to obey him, and that will not occur for some decades."

The "government writer" (unknown) ends his story about Paavo Nurmi:

"This year Nurmi intends to put the seal on his unique career by winning the Olympic marathon. He has hitherto never run the full marathon distance, but he has more staying power than any other runner in the world."

As we all know, Paavo Nurmi never ran that marathon race in Los Angeles back in 1932.

The rare little booklet of 64 pages prepared by the Finnish government also names the country's "Chief Olympic Candidates."

They were: Bengt Sjöstedt, Harri Larva, Eino Purje, Toivo Loukola, Lauri Lehtinen, Volmari Iso-Hollo, Lauri Virtanen, Paavo Nurmi, Ville Ritola, Martti Marttelin, Armas Toivonen, Ville Tuulos, Matti Järvinen, Eino Penttillä, Antero Kivi, Ville Pörhölä, Aklies Järvinen, Paavo Yrjölä, Martti Tolamo, Väinö Kokkinen, Bruno Ahlberg, Gunnar Bärlund, Toivo Reingoldt and Heikki Savolainen.

In October 1996, after his visit to Turku and Finland, Johnny Kelley, the 61-time Boston Marathon runner, handed the booklet to this writer. Paavo Nurmi himself had presented the book to Johnny in Berlin 1936.

**SEEN
ELSEWHERE**

The following appeared in the "Talk of the town" column in the April 28 & May 5, 1997 issue of *The New Yorker*.

THE FINNISH CRESCENDO

Looking over the program schedules of major orchestras and opera houses these days, you might imagine that some odd virus has got into the computers, a bug that produces too many "j"s and "k"s and millions of vowels. Names like Esa-Pekka Salonen, Jukka-Pekka Saraste, Kaija Saariaho, and Einojuhani Rautavaara are materializing everywhere. The explanation: classical music is

being overrun by Finns. In recent years, a country of only five million people has produced a disproportionate number of the world's leading singers, three conductors of major symphony orchestras, and various composers of international stature. The music of Jean Sibelius, the country's national musical hero, has regained most of the tremendous international popularity that it enjoyed earlier in the century.

Why does this isolated country have so much music in it? Pekka Hako, the director of the Finnish Music Information Center, in Helsinki, has this theory on the great

tradition of Finnish singing:

"There are so few people in a large country that they have to yell to each other." The pianist Olli Mustonen thinks that the highly peculiar, quasi-Asiatic Finnish language teaches musical values through its strong rhythms and murmuring vowels. Seppo Kimmunen, the director of a renowned chamber-music festival in tiny Kuhmo, not far from the Arctic Circle, cites the inspiringly untamed Finnish landscape. "As a young boy," he says, "I remember going to the woods with my father, and I got this tremendous urge to sing and make music." Less romantically, the conductor Esa-Pekka Salonen notes that for Finns, who tend to be shy and conformist in their working life, music is a way of cutting loose. "The two big

karaoke nations are Finland and Japan," he points out.

Salonen, who brings the L.A. Philharmonic to Avery Fisher Hall next month, gives a great deal of credit to the Finnish music-education system. While other European welfare states have trimmed down, Finland has maintained its "intellectual subsidies," devoting fourteen per cent of its budget to education, research, and culture. Also, the government has prodded corporations to recognize music as an industry for export. Salonen tells this story: "I did a concert in Bologna, and I met with people from the Finnish Consulate in Rome. There was a trade secretary who was walking around in the center of Bologna and saw advertisements for Saab and Ericsson and so forth, and he said, 'Well, this is different,

because Sweden has had these international brand names for about fifty years... and we Finns, we only have you guys' - and he pointed at me."

Perhaps the healthiest aspect of Finnish musical life is that contemporary composers are not shut out of mainstream concert programs, as they often are elsewhere. Jukka-Pekka Saraste, who conducts both the Toronto Symphony and the Finnish Radio Symphony, reports that Finns absorb "advanced" music without visible distress; composers like Magnus Lindberg and Kaija Saariaho, who came out of avant-garde movements of the nineteen-seventies, have achieved remarkable breakthroughs. "When there's a new work by

turn THE NEW YORKER page 8

Richmond Sauna in Richmond Corner, Maine, draws people from all over the world.

Richard Jarvi's Richmond Sauna 'A labor of love'

by Jay Janell

Take a sauna. Wash yourself thoroughly with a loofah. The watch the steam rise from your body as you wade slowly into the pool. After you have cooled off, repeat the process. Then relax around the wood stove with a juice or a soda, and talk with some new acquaintances.

It's enough to make any but a bad Finn's mouth water. But it is almost a nightly occurrence at Richard Jarvi's Richmond Sauna in Richmond, Maine. A crowd of regulars and a few newcomers perform the sauna, pool and hot tub routine. Some arrive soon after the 6 p.m. opening time and leave as others are coming in; others linger until 10 p.m. There is no time limit in the saunas, "as long

as people are willing to be flexible," Jarvi says.

The six saunas are heated by cast iron wood stoves with sauna rocks on top. A heavy gauge water pipe passes through the firebox, continuously heating water in a tank next to the stove. This provides a supply of hot water for washing and adds moisture to the room.

"That's what I grew up with," recalls Jarvi. "And it takes less heat to perspire if you add a little moisture to the air."

There are showers in the rooms, but often they are scalding hot at first and after a moment, freezing cold. Many people resort to the old-fashioned method of washing with a bucket, using water

heated by the stove.

A sauna at Richmond Corner is less intense than many seasoned Finns might expect.

"Saunas are not about endurance," Jarvi proclaims in his defense.

"Running them at hotter temperatures would scare people away. I try to bring the sauna tradition to lots of non-Finns without scaring them away."

And if a thick-skinned Lapp should come in and asks nicely for a hotter room, Jarvi would be happy to stoke up one of the stoves. Regardless of temperature, many Finns seem to appreciate Jarvi's sauna because it "smells like home."

turn to SAUNA page 9

The six saunas are each heated by cast iron wood stoves like the one above.

The 91st Summer Festival with Mayme Sevander featured speaker

FITCHBURG, MA - Saima Park, July 4, 5, 6th will again be the place of the gathering of Finns from all over New England and other East coast states to celebrate our Finnish heritage and culture and to enjoy the track & field athletic meet sponsored by the Reipas Athletic and the 5 mile Memorial road race.

For our club this is the biggest event of the year. There is something very special about this Festival that is unmatched by all our other activities. This year's *Kesäjuhla* will indeed be marked as a very special festival with the presence of Mayme Sevander as our featured speaker on Sunday afternoon. This is an historic moment for the Finnish American community!

maalaiset" will be shown in the club house at 9 a.m., so if you are not inclined to sports, come out and watch a Finn movie!

The Pavilion will be the scene of a variety of activities beginning at 10:45. Marianne Cygnel will be playing her accordion for your enjoyment. Eeli Mord and Lauri Lassila will give us a power lifting demonstration. Tuure Tenander will tell interesting, humorous Finn stories. Veikko Honkala will be playing his accordion for dancing under the pavilion at 3:00 p.m.

Coffee and Finnish coffee bread will be on sale all day Sunday beginning at 9 a.m. in the Ravintola. The hot dog stand will also open at 9 a.m. We will start serving the chicken barbecue at 11:30.

Friday, July 4

This 91st festival has the traditional activities and some new events. The festival begins at 7:30 p.m. Friday evening as a Juhannus celebration. Veikko Honkala, accordionist, and his son Eric, drummer, are our musicians for the Midsummer dance with Finnish coffee bread and coffee included in the \$5 ticket cost.

At 7 p.m. the Finnish figure skating committee will be serving free hot dogs and soda for children 12 years and under. At or near 9 p.m. the Midsummer (*Juhannuskokko*) bonfire will light the sky and we will enjoy the magic and fire of Juhannus.

Saturday, July 5

Saturday evening at 7:30 p.m. we will dance to the music of Nils Lundin and his orchestra. Coffee and coffee bread is included in the \$6 ticket cost. This is our *Kesäjuhla* dance with plenty of fun Finn dancing as well as Ballroom style dancing.

Sunday, July 6

Sunday is filled with activities. Finns who haven't seen each other for the year will greet each other and we will again hear much of our beautiful Finnish language. It is a special time to greet friends and make new friends.

The festival would not be the festival without our track & field (which starts at 9 a.m.). We are very pleased that the Koutonen tradition of helping with the track meet is continuing with Paavo's son, Mark, helping with the meet and Andrea, Paavo's daughter, will conduct the children's games at 2 p.m.

The Finnish film "Pohjan-

Festival speaker

The highlight of the three day festival is the program that begins at 2 p.m. in the club house. The festival speaker is Mayme Sevander and her topic is "Citizen Diplomacy and its significance." We expect the hall will be filled with anticipation and excitement to see and hear the daughter of Oscar Corgan, the man who led Finnish American idealists to the former Soviet Union in the late 1920s and 1930s.

Mayme Sevander, born an American, is the daughter of Katri and Oscar Corgan. Raised in a loving Finnish home, she grew up amidst the radical socialism of the day. Her parents were honest, hardworking folk who wanted a better life for themselves and their children. Their idealistic, socialist ideology gave Mayme's parents hope and emigration to Karelia, Russia, provided them with the opportunity of helping to build a socialist state and fulfill their dreams for a better life.

Mayme's father, as an organizer and a representative of the Karelian Technical Aid Society, worked out of an office in New York City. Mayme received an American education in the public schools.

The time came for Oscar Corgan to take his family to Karelia, Russia. Thus began a life that none of the family anticipated. Mayme has told her remarkable but sad story in three books, *They Took My Father*, *Red Exodus* and *Of Soviet Bondage*.

Mayme survived difficult days, and with values taught by her parents, she pursued a successful career in Karelia in

turn to 91ST page 7

Faartti Folkdance, Music Group coming to Fitchburg

FITCHBURG, MA - The Finnish American Club of Saima will present the Faartti Folkdance and Music Group in a program beginning at 7:30 p.m. on Thursday, June 26, at Saima Park, Scott Rd. The group hails from Turku, Finland, and will perform Finnish and Karelian (Russian influence) folk dances, music and songs. The name *Faartti* means speed and this is the tenth country they have visited.

Following the program there will be a dance with Bert Stromholm.

The \$7 admission includes a coffee table by Revontulet.

For more info, call 508-874-2017 or 582-7717. FACS

THE FINNISH IMPRINT

A New England Experience

edited by Liisa A. Lienes

published by the New England
Finnish American Bicentennial
Committee 1982

THE FINNISH IMPRINT is a book chock-full of information about the history of New England's Finns. With FinnFest USA returning to the region next year - that's right, next year - this volume can provide ideas for programs and exhibits. And because of omissions, prompt research into new areas.

581 pages hard cover
over 100 photos & illustrations

still only
\$12.95

Mail orders: add
\$3.00 for postage &
handling
(Mass. residents also add
65¢ state sales tax)

RAIVAAJA
P. O. BOX 600
FITCHBURG MA 01420-0600

RAIVAAJA

SUBSCRIPTION
AND/OR
ADDRESS CHANGE

NAME _____

ADDRESS _____

New subscription _____ Renewal _____

Payment \$ _____

SUBSCRIPTION RATES:

USA: 12 mo. - \$28.00; 6 mo. - \$20.00; 3 mo. - \$16.00
OUTSIDE USA: 12 mo. - \$33.00; 6 mo. - \$25.00

Raivaaja
P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420-0600
Phone: 508-343-3822 Fax: 508-343-8147

Finnish-American Club of Saima Inc.

Saima Park

Fitchburg, Mass.

FITCHBURG, MA - The Finnish-American Club of Saima 1997-98 board of directors (left to right): Paul Oinonen, Susan Sangunetti, Maija Mård, Irene Kamila, president; Alida Herring, secretary; Miriam Lehto, treasurer; Tuure Tenander, Walfrid Makela, vice president; Karl Makela, membership secretary. Directors June Rantanen and Consul Edwin E. Kaarela were absent when this photograph was taken at Saima Park.

June 11 membership meeting

We will have a picnic before the meeting. Please bring your own picnic supper. Cooking grills will be set up at 6 p.m. So bring something to grill if you wish. The Board will provide beverage and strawberry shortcake for dessert.

The meeting will follow at 7:30 p.m.

Spring Fair update

Many thanks to all the folks who helped to make our Spring Fair a success. The weather was beautiful on May 18, and the pancake breakfast, grilled hot dogs lunch and coffee and goodies were enjoyed by all. If you worked at Saima that day or came by to join us, our thanks to you! We couldn't have done it without your participation.

Annual meeting update

"We had our annual meeting

on May 14, 1997, to elect our new Board of Directors and hear the annual reports.

"The Board for the year is as follows: For a one year term, Miriam Lehto, Treasurer; Alida Herring, Secretary; and Karl Makela, Membership Secretary.

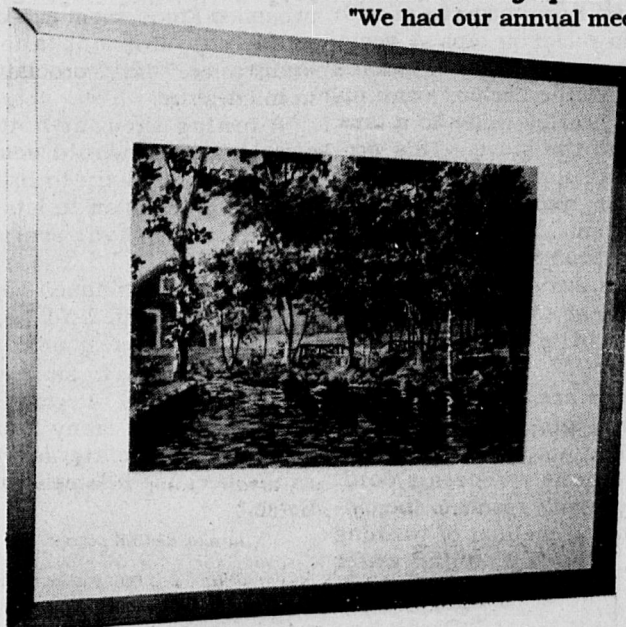
"For two year term, Walfrid Makela, June Rantanen, Tuure Tenander, and Susan Sangunetti.

"Other board members are Maija Mord, Irene Kamila, and Paul Oinonen.

"After the election results were announced, the new board took the oath of office administered by the secretary in accordance with our by-laws.

"The board then elected among themselves Irene Kamila as the President and Walfrid Makela as Vice President. At this time it is only proper for me to recognize Walfrid as our faithful leader who contributes many countless hours to Saima Park. For some reason, I do not believe that being our Vice President will slow Walfrid down any, but we will try to get him to take a break now and then. Lets all wish Irene well in the coming year of great challenges."

Alida Herring Sec.
FACS

A Saima Park scene of long ago is depicted in a watercolor by Aaret Huoppi (1887-1967), recently donated to FACS by Ethel Isomaki of Westminster.

**FINNISH-AMERICAN REST HOME
AMERICAN-FINNISH NURSING HOME**
1800 SOUTH DRIVE, LAKE WORTH, FL 33461
TELEPHONE (407) 588-4333

Enjoy independent living in our beautiful Rest Home or if needed, 24 Hour Care in our Nursing Home. Live in a Finnish atmosphere at affordable rates. Call or write for further information.

Erinomainen lahja kaikkina vuodenaikoina:
RAIVAAJAN VUOSIKERTA

Fitchburg, MA**Call for artists, crafters,
flea market vendors**

The Knights and Ladies of Kaleva will be holding a FIRST TIME Arts, Crafts and Flea Market Fair on September 6 from 10-3, at the Kaleva Campgrounds, Fort Pond, Lancaster.

Rain Date, September 7.
Space available, (15x15) for \$15, with 3x8 table, \$20.

For space reservation and information call Betty at 508-582-4508, or Cilla at 508-582-6045.

Betty L. Chapman

Suomi's summer arts festival registration deadline extended

HANCOCK, MI - The registration deadline for both sessions of Suomi College's 1997 Summer Arts Festival has been extended: June 14 is the new deadline for Session I, which takes place June 20-22, and June 27 is the new deadline for Session II, taking place July 14-18.

To register or for additional information on any of the programs, please call Phyllis McIntyre at 906-487-7376.

Session I: June 20-22

- "Dolls as Sculpture: New Approaches," with Joyce Koskenmaki
- "Personal Writing Workshop," Timo Koskinen

Session II: July 14-18

- "On-Site Landscape Oil Painting," Robert R. Salo
- "Writing out of the Personal: A Poetry Writing Workshop," Judith Minty
- "Writing Family History," Jim Johnson
- "Visual Journaling as Foundation for All Art Making: Discovering and Claiming the Deeply Creative Artist Within," Marlene Ekola Gerberick

• "Expanding the Image: Alternative Uses of Photography," Marlene Wisuri.

Suomi College

Interested in buying
farm or land
in central
Massachusetts
Tuomo Peltokangas
508-827-4419
evenings
SUOMEA PUHUTAAN

★ **"Be Tame Or
Go Wild"** ★
★ All Types of Piercing ★
★ Precision Haircutting ★
★ Tinting ★
★ Highlighting ★
★ Waxing ★
★ Ear Piercing ★
★ **MANE
STREET
SALON** ★
★ MEN • WOMEN • CHILDREN ★
★ Walk In or By Appointment ★
★ Always a Senior Citizen Discount ★
★ **Mallie Ahoranta, owner** ★
★ **SUOMEA PUHUTAAN** ★
★ **632-5002** ★
★ 8 Connors Street, Gardner ★
★ PAUL MITCHELL SIGNATURE SALON ★

91st FESTIVAL

from page 5

education.

She has worked as an instructor, school principal, and a college foreign language dean. She holds an Honorary Doctor of Law Degree from the College of St. Scholastica in Duluth (MN). She has been a board member of the Soviet Union Finland Friendship Society and a founding member of the Karelian Friendship Society in Petrozavodsk. She resides in her home state of Wisconsin.

The Finnish American Club of Saima is proud to host Mayme and to aid the Finnish American community in gaining a better understanding of our Finnish American history. We extend a warm welcome to her participation in our 91st *Kesäjuhla*.

Paul Oinonen
Festival chairperson

West Central, MI**Juhannus celebration**

Juhannus (midsummer) is a celebration of the longest day of the year. The night is so short that evening dusk flows into morning dawn almost unnoticed. It can be described as strong twilight in southern Finland.

The Finnish-American Society of West Central Michigan will gather at the home of Sadie and Wes Kemppainen, 2504 Chippewa Trail, Hasting, to celebrate Juhannus on Saturday, June 14.

FAS members and friends are asked to bring their own picnic lunch and table service. A grill will be available. Please bring a dessert to share.

The celebration will start at 2 p.m. and lunch will be served at 4 p.m.

For more information, call Sadie or Wes Kemppainen.

Tervetuloa!

Finnish-American Society of
West Central Michigan

Littleton, MA

On Sunday, June 8, the public is invited to enjoy a pancake breakfast served pondside at Fort Pond, Kaleva Road, Littleton, from 7 a.m. to 11 a.m. Eggs, bacon, home-fries, pancakes, Finnish coffee bread, juice, toast, and hot beverage prepared by the Maynard Knights of Kaleva will be available. Unless there is a holiday, the Men conduct a breakfast the second Sunday of the month. For information, please call 508-264-9044.

More than fifty people attended a lively talk by the curator of the Littleton Historical Society Nancy Bradbury last Thursday evening. An early history of the entire Fort Pond area in Littleton was presented at the Kaleva-set Big Camp on Fort Pond.

Nancy Bradbury has resided in Littleton for 46 years and

has given many local history lectures through community education and at schools. Old maps, camp journals, photographs and postcards were shared. The warm hospitality of the Finnish people was prevalent in her research. Refreshments were served by the Kaleva-set Civic Association.

Funding for the Annual Kaleva-set Scholarship was successfully raised at the recent Plant and Bake Sale held at Fort Pond by the Maynard Ladies of Kaleva. The scholarship will be awarded to a Maynard High School graduate.

Susan Alatalo
Maynard Ladies of Kaleva

**Sanomalehti
aina ajan tasalla**

Kalenteri**CONNECTICUT**

- June 5 - Finnish American Heritage Society membership meeting, 7 pm, Finnish Hall, Rte 169, Canterbury. Coffee social 6 pm.
- June 7 - Annual Spring Dance, 8 pm, Finnish Hall, Canterbury. Music by Hannu & Mark Makipuro and Evan Bellman. Coffee & refreshments available. Everybody welcome. Sponsored by FAHS.
- June 8 - International Lodge of Runeberg Lodge #205 Annual Picnic, 1 pm, 58 Ark Rd, Branford. RSVP by June 4: 203-488-8468.
- June 21 - Juhannus Celebration, Tamarack Lodge, Beach Pond, Voluntown. Chicken barbecue (6-8 pm); entertainment; kokko at dusk (about 8:45 pm); dance music by Dennis & Carl Sr. Anderson and Hannu & Mark Makipuro with Evan Bellman.
- June 24 - Faartti Folkdancers from Turku, Finland, 7:30 pm, Aura Hall, Voluntown. Note change of time.
- June 28 - Annual Chicken Barbecue, 4-6 pm, Aura Hall, Voluntown.
- July 3 - Finnish American Heritage Society membership meeting, 7 pm, Finnish Hall, Canterbury. Coffee social at 6 pm.
- July 5 - Summer Dance, 8 pm-midnight, Aura Hall, Voluntown. Music by Ed Hendela. Sponsored by Aura Seura.

KENTUCKY

- June 14 - Ameriikan Poijat at the Great American Brass Band Festival, Danville. Parade, 11 am; concerts at 2 & 4 pm. For more info: 606-236-4692.

MASSACHUSETTS

- June 7 - Suomi-koulu's *Kevätjuhlat*, 12-2 pm, Kaleva Camp, Fort Pond, Littleton.
- June 8 - Finlandia Foundation-Boston Inc. Summer Picnic, noon, 1133 Washington St, Lanesville. For more info: 617-648-4171.
- June 10 - Finnish Golden Age Club annual dinner, 1 pm, Elm St Church, 264 Elm St, Fitchburg. Tickets available from Armas Kaukoranta.
- June 11 - Finnish-American Club of Saima membership meeting, 7:30 pm, Saima Park, Fitchburg. Members are asked to bring picnic lunch for 6 pm cookout. The board will provide beverage & dessert.
- June 14 - Midsommarafon Bal, 7:30 pm, Viking Club, 410 Quincy Ave, Braintree. Tickets (deadline June 9): 471-1999.
- June 15 - Midsommarfest, Viking Club, Braintree. Chicken bar-b-que tickets (deadline June 9): 472-8922.
- June 21 - Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Fitchburg. Music by Dori Wells. Sponsored by FACS.
- June 26 - The Faartti Folkdance & Music Group from Turku, Finland, 7:30 pm, Saima Park, Fitchburg. Program of folk dances, music & songs. After program dance with Bert Stromholm. Coffee table by Revontulet. Sponsored by FACS.

MASSACHUSETTS

- June 28 - Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Fitchburg. Music by Dori Wells. Sponsored by FACS.
- July 4-6 - 91st Finnish Summer Festival, Saima Park, Fitchburg. Sponsored by FACS.
- Oct. 31-Nov. 2 - Finn-Funn Weekend, Royal Plaza Hotel, Rt 2, Fitchburg. Hosted by the Finnish American Club of Rutland. For more info: 508-886-6202.

MICHIGAN

- June 10 - Ameriikan Poijat Concert/Dance, 7 pm, Finnish Center, 35200 W Eight Mile, Farmington Hills.
- June 14 - Finnish-American Society of West Central Michigan Juhannus celebration, 2 pm, 2504 Chippewa Trail, Hasting. For more info: 616-948-8358.
- June 17 - Finnweavers workshop, 9 am-2:30 pm, Finnish Center, Farmington Hills.

MINNESOTA

- June 6 - "Finland after 1917: The Early Years of the Republic," 7:30 pm, International Institute, 1694 Como Ave, St Paul. An open discussion will follow.
- June 8 - Sisu Heritage Summer Festival, 10 am-4 pm, Timber Hall, Highway 21, Embarrass. Homestead bus tours, music, Finnish food, *pesäpalo*, Sisu Tori.
- June 14 - Helina Pakola's Singing Strings in Concert, 6:30 pm, St Timothy Lutheran Church, 1465 N Victoria St, St Paul.
- June 22 - Salolampi Open House and Silent Auction, 1-4 pm, Salolampi Finnish Language Village, Turtle River Lake, Bemidji.
- Aug. 2 - Finnish Day, 10 am, Ironworld Discovery Center, Chisholm. For more info: 800-372-6437.

NEW JERSEY

- June 21 - 9th Annual Midsummer Celebration, County College of Morris, Randolph. For more info: 201-262-4074 or 201-848-1198. Sponsored by SAHS.

NEW YORK

- June 14 - Finnish Music Concert - three bands: Seppo Sillanpää Family, Nordika and Richard Koski & The Crumtown Ramblers, 8-11 pm, Trumansburg Conservatory of Fine Arts, Trumansburg. For more info: 607-387-4854.
- June 22 - Finlandia Foundation NY Metro Chapter annual picnic, Williams Lake Resort, Rosendale. For reservations, contact Juha Makipaa, 5 Charlotte Rd, Fishkill NY 12524. Bus transportation from Brooklyn & Manhattan available; call 718-892-2712.

NORTH DAKOTA

- June 19-22 - FinnFest USA '97, All Seasons Arena, Minot. For more info: Minot Convention & Visitors Bureau, 2400 SW 10th St, Minot ND 58701. Tel. 701-857-8206 or 800-264-2626.

OHIO

- June 11 - Ameriikan Poijat concert, 7:30 pm, Zion Lutheran Church, Fairport Harbor. Ticket info: 216-354-3228.

PENNSYLVANIA

- June 8 - Annual gathering at site of First Finnish Settlers Monument, Crozer Park, Chester. Wreath laying 2 pm. Dinner (reservations 302-368-1001) 3:30 pm at Corinthian Yacht Club, Essington. Sponsored by Finnish Americans in Delaware Valley.

Events subject to change without notice

News from Finland

Government to open talks on EMU with opposition

The Finnish government may open its promised talks with the opposition on the European Union's planned economic and monetary union EMU this week. Prime minister Paavo Lipponen (SDP chairman) promised last week that the long-awaited talks would now be starting. He said that his government first wanted exploratory talks which it would enter without any preliminary conditions.

The Centre Party, which is the largest group in opposition, has said that as a condition for the talks the policy on internal affairs should also be taken up. But Lipponen said that he hoped the opposition too would go into talks without any pre-condition. He set as the major target as wide a consensus as possible on a Finnish accession to the EMU.

Last week he received the EMU declaration of the organizations in the labor market, which had stated the opinion that Finland's labor market system would cope also within the prospective EMU.

There was a last-minute hitch with the declaration, because the chiefs of forest industry giants UPM-Kymmene and Enso had refused to bind personnel funds to the EMU. The paper had to be re-negotiated, and was given a form leaving it open to considerable interpretation. (HS)

Finland a step closer to NATO?

Finland is to intensify its cooperation with NATO through membership of a new cooperating organ, the Euro-Atlantic Partnership Council (EAPC). Up to now Finland, Sweden, Austria and Switzerland have had only observer status on the EAPC's predecessor, the North Atlantic Cooperation Council NACC.

A senior official at NATO headquarters in Brussels said on Monday that the countries participating in the NACC and in the Partnership for Peace (PfP) activities with NATO will automatically become members of the EAPC unless they declare specifically that they are not interested in the new form of cooperation.

"Up to now no countries have said they want to stay out of the EAPC," the official said.

With the setting up of the EAPC, the NACC will cease activities. The EAPC will get off to a start at the end of the week, after NATO signs its agreement of cooperation with Russia. (STT/Hufvudstadsbladet)

Plea for return of Väyrynen

Hannu Takkula, a member of parliament of the opposition Centre Party, is appealing for centrist Paavo Väyrynen, now at the European parliament, to resume his seat in the Finnish parliament immediately.

Väyrynen - who was formerly a chairman of the party and a former long-serving minister of foreign affairs and twice a Centrist candidate for president, as well as one of the party's biggest ever vote winners in elections - announced recently that he would be running for the national parliament at the next general elections, in 1999.

He said he would run because Finland needed his help specifically in the issue of membership of the European Union's prospective economic and monetary union EMU.

Takkula says he thinks the support of Väyrynen is needed now, as the questions involving the EMU will be coming up next year.

Parliament is to decide for or against accession to the EMU next spring, on the basis of a government report - a paper that for approval would need only a simple majority vote in parliament - or a bill, which may require very extensive backing there, possibly beyond the government's power to control. (HS, STT)

New Neles-Jamesbury plant planned for Helsinki

Rauma Corp said its Neles-Jamesbury unit will build a new plant in Helsinki to manufacture digital valve positioners, with the investment scheduled to be completed by August 1998.

The size of the investment was not disclosed.

Valve positioners are devices which induce the opening and closing of the valves and record on a permanent basis all the relevant data relating to the associated process.

Neles-Jamesbury supplies valves and related devices to the pulp and paper and petrochemical industries. (AFX)

Outlook gloomy for unemployed youth

Persons who are out of work when they are young can expect more of the same when they are older, according to a statistical Finnish study. As many as one third of the young persons who were unemployed in the year 1980 have later found it hard to get into the labor market.

On the basis of the study it can be assumed that at least one third of currently jobless young people may have a difficult and unstable working career. (HS)

Valmet newsprint machine to France

Valmet Oy said it won an order from Norske Skogindustrier AS for the supply of a complete newsprint paper machine for its mill in France.

No financial details were disclosed, but a company spokeswoman said the order is worth several hundred million markka, though below 500 million fmk. The machine was due for start-up at the beginning of 1999. (AFX, STT)

THE NEW YORKER

from page 4

Lindberg," Saraste says, "the hall is packed." Everyone seems to compose: Olli Mustonen and Ralf Gothoni, another celebrated pianist, write music on the side, and Salonen produces pieces notable for their velocity and wit.

Classical music, which so often inflamed European nationalist aspirations in the nineteenth century, has kept its vital role in Finland. There, composers and performers are treated as folk heroes. Needless to say, they require adjustment when they hit the so-called big time in America."

Sports Roundup

by Harri Siitonen

Flyers sweep Rangers four games to one

The Philadelphia Flyers took the measure of the New York Rangers four games to one for the right to represent the East in the finals of the National Hockey League Championships for the 1997 Stanley Cup.

Both Rangers and Flyers have a Finnish player on their teams. In this round, Esa Tikkanen of the Rangers had three goals and two assists. Janne Niinimaa of the Flyers had one goal and three assists. Tikkanen ended up with nine goals for the entire playoff series and Niinimaa had one.

Philadelphia now goes against the Detroit Red Wings who defeated the Colorado Avalanche for the Western Division title, 4 games to 2.

Koulusarka takes PAC-10 hammer

Tapio Koulusarka of Arizona University took the finals of the hammer throw in the PAC-10 Conference Track and Field Championships in Seattle on May 24. His best effort was for 222 feet, 3 inches.

Second was Bengt Johansson, University of Southern California, with 220-9, and third went to Travis Nutter, University of California at Berkeley, 215-3.

Jari Kurri free agent

Finnish-born 16-year National Hockey League veteran Jari Kurri is now a free agent. On May 23, the Anaheim Mighty Ducks reported they won't exercise a one-year \$1.5 million option on his contract. This makes Kurri an unrestricted free agent.

Right wing Kurri, 37, is the highest-scoring European in NHL history, with 596 goals and 780 assists in 1,181 games. This includes playing stints with the Ducks, New York Rangers, Los Angeles Kings and Edmonton Oilers.

This past season with Anaheim, Kurri garnered 13 goals and 22 assists in 82 games. In the post-season Stanley Cup playoffs, he had another goal and two assists.

Niina Laitinen 9th in NCAA golf

Niina Laitinen of Tulsa University placed ninth in a large field in the collegiate women's NCAA golf tournament which concluded May 24 at Upper Arlington (OH). Her scores for the four-day event were: 73-74-74-72 for a 293 total. Winner was Heather Barnes of Texas with 73-73-69-70 for 285.

Arizona State won the team title with 1,178 points, with Tulsa tied for eighth with Ohio State for 1,206. Laitinen was the top finalist for Tulsa.

Harri Siitonen

A Memory of a Friend

VOLUNTOWN, CT - We were all saddened at the news that we had lost another friend on April 13, 1997, Mae Westerlund.

Mae always was a presence at our affairs at Aura Hall with her legacy of friendly manner and ready smile.

She served as president from 1981-1983 during a most difficult time when we were rebuilding the hall after a most devastating fire.

Prior to this time, Mae had also served as president of the Voluntown Historical Society. She also was a member of the Finnish American Heritage Society.

Mae was born in Jersey City, N.J., on March 28, 1908, and spent her childhood there. Work brought her to New York where she met and married George Westerlund.

At George's retirement, they moved to George's architecturally planned and beautiful home on Beach Pond in Voluntown. George's death very shortly after moving devastated Mae. She became active in the aforementioned clubs at friends' urging and

also started formal art lessons, at which she became very good. These associations helped her ease the pain of her great loss.

The activities of her two children, Virginia Sipp and George Westerlund, six grandchildren and one great grandchild were her pride and joy and she never hesitated to talk of their activities and accomplishments of which there were many. They made her very proud and happy.

Illness brought her to Florida to be near her daughter. Suffering many ailments, Mae passed away April 13, 1997. There were services in Florida.

Locally, services were attended by a large group of friends and relatives at the Leffler Jewett City Funeral Home. Officiating at the service was Reverend Robert Blachard of the St. John's Lutheran Church of Brooklyn. Burial was at the Pachaug Cemetery.

We will all miss Mae and her favorite good bye, "Have a happy."

Rest in peace, friend.

ASW

SAUNA

from page 5

Why a sauna? It almost seems like a silly question for this Vermont-raised first-generation Finn.

"Since I was a child I took saunas on my grandparents' farm. They had a *savusauna*, which was updated later. They added a chimney and a wooden barrel for hot water."

Later, as an adult, Jarvi took trips to Dave's sauna in South Paris, Maine, with a Finn friend. His trips to Dave's inspired Jarvi to build a sauna for his own family. As people in town heard about his plans, they expressed interest in using the sauna and paying for the privilege. So the plan expanded to two saunas, one for the family to use and the other to hire out. Eventually, the project evolved into a full-scale commercial venture which opened in 1976.

A hot tub was added about three years later. It was the quintessential wooden tub modeled after a wine cask.

"It was the first commercial hot tub in the state of Maine," beams Jarvi. "It became a major feature. Lots of people come for the hot tub, and they get exposed to the sauna tradition."

A swimming pool was added two years after that, partly to entice more people to come during the summer. Those who are so inclined may pay a lower price to use only the pool, while those who take sauna often reverse the winter routine.

"On a hot day, people come here from Portland and find it 10 degrees cooler to begin with. First, they go in the pool and stay there until their bodies really cool down. Then they go in the sauna, and when they come out, 90 degrees doesn't really feel so bad," Jarvi explains.

In winter, a couple of hearty souls would entice Jarvi to chop a hole in the ice. But it wasn't just a couple of crazies who jumped in.

"Almost everyone went through the hole in the ice." Was it to honor the tradition from the old country?

"Bragging rights," replied Jarvi. The pool was covered with a translucent arch about five years ago which, along with a heater, allows it to be used through the winter. Now rolling in the snow replaces icy mid-winter plunges into the pool.

Many of the first customers were back-to-the-landers who didn't have running water at home. They came to bathe just as the Finns had done for centuries. Now, most of the clients are professional people. As for the locals whose initial interest led Jarvi to start the operation in the first place, "they never showed up," says Jarvi.

At first, the only advertisement for Richmond Sauna was word of mouth. Even today, the only print advertisement is carried by *Earth-*

Star, a new-age magazine. Word reached the Finnish communities in Thomaston and South Paris and then everywhere else, it seems, as people find their way to Richmond Corner literally from all over the world. But the regulars are the bread and butter, says Jarvi.

"People are loyal to me. They even come from South Paris. For a lot of them, it's a ritual."

One year, Jarvi took in some college kids who had come for the Common Ground Fair and were looking for a place to stay.

"They were the nicest people," he recalled, and he got the idea to turn his home into a bed and breakfast. "Felt good, seemed right" says Jarvi, who finds great pleasure in good conversation with the friendly, open people who seem to be drawn to his old, rustic farmhouse.

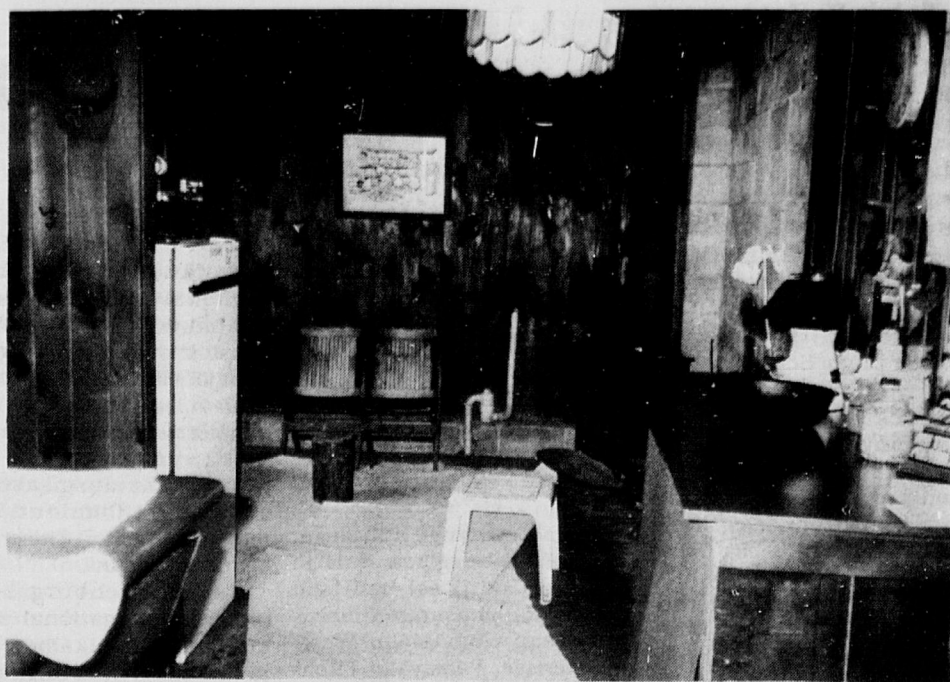
"These are the kind of people I want."

Numerous groups, such as massage therapists and writers guilds, have stayed at Richmond Sauna, in addition to a steady stream of colorful characters.

"Oh God, how many Ph.D. dissertations have been fin-

ished here?" Jarvi muses.

In addition to fresh pastry for breakfast, overnight visitors are treated to a virtual museum reflecting Jarvi's interests in art, photography, astronomy, sailing, diving, cars and travel. He is working on a couple of books, one a travelogue based on his grandfather's diary kept during his tour on a whaling boat.

The waiting area provides a place for conversation with "the friendly people" who seem to be drawn to Richard Jarvi's rustic country sauna.

photos: Jay Janell

"The other is about this place, but it probably won't be published until I'm dead, because I'll be dead if I publish it," Jarvi explains dryly.

Over the years, Richmond Sauna has inspired others to start their own sauna operations. A couple of them closed after a few years. One or two others have converted to hot tubs and maintain only one sauna room.

"People don't realize how much work it is," says Jarvi with a hint of pride.

"If I didn't like it as much as I do, I wouldn't be in this business. It's a labor of love."

If you go: Richmond Sauna is open year round, 6 p.m. to 10 p.m. daily except Monday. Call 207-737-4752 or 800-400-5751 for directions and B&B reservations. Payment is by cash or check only.

The Naked Truth about Finnish Sauna presented at Suomi College

HANCOCK, MI - On Saturday, May 17, the Finnish-American Heritage Center at Suomi College and FinPro of Hancock co-sponsored "The Naked Truth about the Finnish Sauna: Health, Cleanliness, Relaxation, and Safety," a workshop that covered everything you ever wanted to know about saunas but were afraid to ask. The 75 attendees were treated to multimedia presentations as well as good Finnish coffee (Presidentin sekoitus, for you coffee drinkers!) and baked goods.

Presenters included Pekka and Arja Karstu of FinPro, which sells sauna stoves and sauna rooms; sauna stove importer Keith Raisanen and Saunatec, located in Cokato, Minnesota; and Donna Palomaki, director of the Finnish-American Heritage Center.

Pekka Karstu opened the program with an informative history of the sauna, going all the way back to Greek and Roman times. He was followed by Donna Palomaki, who gave a brief talk on sauna folklore in the form of the *saunahaltija* or *tonttu*, the guardian spirit of the sauna that enforced good behavior.

Karstu then discussed the

health benefits of the sauna as well as precautions pregnant women and small children should take while in the sauna. Keith Raisanen spoke about modern sauna stoves and modern sauna construction, demonstrating different types of wood, sizes and shapes of stoves, and other matters of concern to sauna builders and remodelers.

And finally, Arja Karstu discussed the sauna evening as a social event and talked about the kinds of food and drink that might be served. Presentations were supplemented with slides, videotapes, and overhead transparencies.

At this point, the program broke for coffee, pulla, and cookies as well as enthusiastic conversations about saunas. After the cookie break, people with specific questions about sauna building and remodeling remained to confer with Pekka Karstu and Keith Raisanen, both experts on the subject.

If you missed the exciting May event, it will be repeated on Thursday, July 10, from 6-8 p.m. with a change in emphasis. Less time will be given to sauna history and a bit more to comparing and

contrasting different types of sauna stoves, building materials, internal or free-standing sauna, and other concerns for the first-time sauna builder.

More attention will also be given to how remodeling a very old sauna can improve the air circulation and thus the health benefits it can confer. People who have specific questions about their saunas - already existing or planned for the future - may pick up a planning grid to draw a floor plan of it, the better to receive help from the sauna experts. Many informational handouts will also be available.

Born in Finland, Pekka Karstu was in business there for many years. He also worked with Puutalo, the largest wooden house and sauna factory in Finland, as well as with Honkarakenne, the largest loghouse and sauna factory in the world. He retired after coming to the United States and is currently an independent consultant - along with his wife - for FinPro, which sells Helo sauna stoves, on Quincy Street in Hancock.

Arja-Leena Karstu has done editorial work in Finland and has taken classes in weaving, lace-making, and traditional

Finnish handicrafts in Finland. For FinPro, she practices traditional Finnish baking and, like her husband, is an expert in the ways of the sauna.

Keith Raisanen is of Finnish-American descent and grew up with the tradition of the weekly sauna. His love of the sauna led to his professional involvement with it. In 1984 he founded his own sauna company, which merged with Saunatec Ltd. of Hanko, Finland, in 1990. His company imports its sauna stoves from Finland and manufactures sauna rooms in Cokato, Minnesota.

Donna Palomaki is of Finnish descent and also grew up with the weekly sauna tradition. Presently, she is director of the Finnish-American Heritage Center and actively pursues interests in Finnish folklore.

Like the first event, no admission will be charged for the July 10 workshop; however, a donation of \$5 to cover costs of the program will be greatly appreciated. For additional information, call FinPro at 906-482-9202 or the Finnish-American Heritage Center at 906-487-7367.

Suomi College

Sylvia H. Keeney

WINCHENDON, MA - Sylvia H. (Hokkanen) Keeney, 77, 286 Main St., kuoli toukok. 26, 1997 Heywood sairaalassa Gardnerissa sairauden murtamana.

Hän oli syntynyt 1919 Gardnerissa John ja Helmi (Manninen) Hokkasen tyttärenä ja asui siellä kunnes muutti Winchendonin 1957. Hän oli Gardner High Schoolin kasvatti.

Kahdeksan vuoden ajan edesmennyt oli työskennellyt Protestant Youth Center koulukodissa. Sitä ennen hän työskennellyt entisessä Heywood-Wakefield Co.:ssa Gardnerissa ja New Hampshire Ballbearing Co.:ssa Peterborough, NH:ssä.

Kaipaamaan jäi puoliso Charles W. Keeney; poika Michael P. Keeney, Portland, OR; tytär Evelyn L. Higgins, Winchendon; ottopoika Daryl Page, Charlotte, NC; neljä lastenlasta ja kolme lastenlasten lasta.

Smith Funeral Home, 69 Vernon St., Gardner, toimitti hautaamisen Wildwood hautausmaahan Gardnerissa.

Marmorisia ja graniittisia hautakiviä
BOLSTER
Monumental Works
DAVID J. PRATT, omistaja
Route 26, Oxford, Maine
Puh. 207-743-2673

MOORCROFT
HAUTAUSTOIMISTO
31 Myrtle Ave., Fitchburg, MA
Puh. 508-343-7137
Ystävällinen palvelu
PYSÄKÖINTITILAT
Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

TILLINGHAST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn.
Tel. 203-774-3284

Central Village, Conn.
Tel. 203-564-2147

NORDGREN

HAUTAUSTOIMISTO
300 Lincoln Street, Worcester, Mass.
Puhelin 852-2161
ARTHUR A. NORDGREN

Bosk
Funeral Home

85 Blossom Street
Fitchburg, MA 01420
(508) 342-3635

John A. Bosk, Sr. John A. Bosk, Jr.
Donald G. Dufault
Registered Directors

MEMBERS OF LOCAL AND INTERNATIONAL
ASSOCIATIONS TO SERVE YOU WORLD WIDE.

LOCAL MEMBER CREMATION ASSOCIATION OF NORTH AMERICA
PRE-PLANNING AVAILABLE TO SUIT EVERY NEED FUNDED THROUGH:
• BANK TRUSTS • LIFE INSURANCE
• ASSOCIATION CANADO-AMERICAINE • AIA INSURANCE

AT-NEED SERVICES • CHURCH • CHAPEL • CEMETERY • RESIDENCE

SERVING ALL FAITHS

Ashburnham
Funeral Chapel

33 R. Main Street
Ashburnham, MA
(508) 827-5700

Smith Funeral Home, Inc.
Elden E. Bjurling
Douglas Stone
Directors
69 Vernon St., Gardner, MA
Tel. 508-632-0377

May
Funeral Service**HAUTAUSTOIMISTO**

RUSSELL W. MAY
Palvelusta Norwoodille ja ympäristölle
85 Nichols St., Norwood, MA
Puhelin: 762-1509

Kuolleita**Ahti A. Lahtinen**

WESTMINSTER, MA - Ahti A. Lahtinen, 88, 25 Gate House Rd., kuoli toukok. 27, 1997 Burbankin sairaalassa sairauden jälkeen. Hänen ensimmäinen vaimonsa Vesta A. (Jordan) Lahtinen kuoli 1973 ja toinen vaimonsa Toini (Laine) Leino Lahtinen kuoli 1991.

Hän oli syntynyt huhtik. 5, 1909 Fitchburgissa Karl ja Evelina (Hietikko) Lahtisen poikana ja oli asunut suurimman osan elämästään Westminsterissä. Päästyään Fitchburg High Schoolista 1927 hän jatkoi opintojaan Stockbridge School of Agriculture at UMass oppilaitoksessa.

Lahtinen työskenteli useita vuosia työnjohtajana entisessä Crocker-Burbank and Weyerheuser Paper Companyssa Fitchburgissa. Sen jälkeen hän oli entisen Westminster Quality Innin isännöitsijänä joitakin vuosia.

Viimeksi hän työskenteli Westminsterin hautausmaaviraston palveluksessa ennen kuin jäi eläkkeelle 1988.

Edesmennyt palveli Westminsterin kunnanvaltuutettuna 12 vuotta ja palveli puistoto- ja hautausmaakomiteoissa ja oli toiminut Westminsterin Senior Citizen Clubin presidenttinä.

Hän oli Fitchburgin Rollstone Congregational seurakunnan pitkäaikainen jäsen ja kuului Westminsterin Congregational seurakuntaan.

Lahtinen oli 50-vuotinen vapaamuurari ja oli mukana monissa muissa seuroissa ja järjestöissä. Hän oli innokas puutarhuri ja maailmanmatkaaja.

Kaipaamaan jäi sisko Lila Bestany, Columbia, MD; neljä sisarusten lasta, Richard Bestany, MD, Arne Lahtinen, Bradenton, FL, William Lahtinen, Princeton ja Peter Lahtinen, Westminster; ja pitkäaikainen seuralainen Rachel Leppänen, Fitchburg. Veli Charles Arne Lahtinen kuoli 1980.

Sawyer-Miller-Masciarelli Funeral Homes, 123 Main St., huolehti hautaamisesta Woodsidellä hautausmaahan. Kukkien asemasta vainajaa voi muistaa lahjoituksella: Shriners Burns Institute, 51 Blossom St., Boston, MA 02114.

Newton-Bartlett
HAUTAUSTOIMISTO

Tel. 603-863-2113
42 Main St., Newport, NH

Robert H. Auchmoody Funeral Homes, Inc.

Poughkeepsie, NY
452-1680

Hopewell Junction, NY
221-9234

Fishkill, NY
896-6166

EDW. C. HALVORSEN, INC.**FUNERAL DIRECTORS**

5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220

In continuous service to the community since 1849

Sawyer-Miller-Masciarelli

Funeral Homes, Incorporated
129 Elm Street • 123 Main Street • 3 Massachusetts Ave.
Fitchburg Westminster Lunenburg

Directors:

Henry J. Masciarelli

John F. Masciarelli

Michael D. Masciarelli

Howard J. Miller

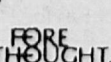
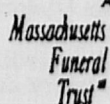
Ina A. Davidson-Carey

508-345-6778

Fax 508-345-5886

Also Serving Ashby, Ashburnham, Hubbardston

and Princeton

Eino E. Heine

ASHBY, MA - Eino E. Heine, 85, 600 New Ipswich Rd., kuoli toukok. 24, 1997 University of Massachusetts sairaalassa Worcesterissa.

Hän oli syntynyt 1911 Gardnerissa Andrew ja Anna (Niemä) Heinen poikana ja oli asunut Ashbyssä yli 56 vuoden ajan.

Heine oli omistanut E.E. Heine Water Well Companyn monia vuosia ennen kuin jäi eläkkeelle 1976. Sitä ennen hän oli ollut kuulolaittefirman myyntiedustajana.

Hänen puolisonsa Allie I. (Lybeck) Heine kuoli 1993.

Kaipaamaan jäi poika Thomas A. Heine, Ramona, CA; kolme tytärtä, Linda E. Hunter, Stafford Springs, CT, Susan E. Heine, Washington, D.C. ja Penelope I. Thomasson, Oak Hill Park, IL; ja viisi lastenlasta.

Hautaaminen toimitettu hiljaisuudessa.

Jennie S. Hekkala

MAYNARD, MA - Jennie S. Hekkala, 89, kuoli toukok. 19, 1997 Boston City sairaalassa.

Hän oli syntynyt Maynardissa Wäinö ja Johanna M. (Kiskilä) Hekkalan tyttärenä ja oli asunut paikkakunnalla koko ikänsä.

Koulunsa edesmennyt kävi Maynardissa ja oli työskennellyt monia vuosia sihteerinä Hanscom Air Force tukiasemalla.

Kaipaamaan jäi kummipoika George Hatch Jr. Maynardissa sekä useita serkkuja.

Hautaaminen Glenwood hautausmaahan.

Sylvia E. Alholm

STOUGHTON, MA - Sylvia E. (Sittonen) Alholm, 81, kuoli huhtik. 26, 1997 Braemoor Nursing and Rehabilitation Center:ssä Brocktonissa.

Hän oli syntynyt Quincyssa Matti ja Saima (Mäki) Sittosen tyttärenä. Hänen isänsä Matti (1870-1968) oli syntynyt Sortavalassa Suomessa ja äitinsä Saima (1888-1955) Karstulassa Suomessa.

Edesmennyt oli First Congregational seurakunnan pitkäaikainen aktiivinen jäsen. Hänen johdolla seurakuntalaisryhmä valmisti aterioita St. Paul's seurakunnan sop-pakeittölle.

Alholm toimi myös pyhäkoulun opettajana ja iloitsi voidessaan valmistaa tärkeitä ja peittoja niiltä tarvitseville.

Kaipaamaan jäi puoliso Wayne I. Alholm; kaksi poikaa, Robert Alholm, Baltimore, MD ja Hannes Alholm, Tolland, CT; kolme siskoa, Toini Mainiero, Arlington, Elvi Titus, Quincy ja Signe Bro-man, Plymouth.

Kolmas poika Andrew oli kuollut aikaisemmin.

Sheehan Funeral Home huolehti hautajaisjärjestelyistä.

Seppo Heikinheimo
on poissa

Mustikkitoimittaja, fil.tri Seppo Heikinheimo kuoli äkillisesti toukokuun lopulla Helsingissä. Hän olisi täyttänyt 59 vuotta 3. kesäkuuta.

Heikinheimo oli tunnettu ja vaikutusvaltainen musiikkitoimittaja ja erittäin tuottelias muullakin kirjallisella alalla. Lehtimiesuransa lisäksi hän kirjoitti kolme huomattavaa musiikkilämäkertaa ja kään-si mm. useita musiikkia koskevia teoksia ja myös muuta kirjallisuutta.

Toimittajan uransa Heikinheimo aloitti Uudessa Suomessa, josta vuonna 1963 siirtyi Helsingin Sanomien palvelukseen. Suomen suurimman sanomalehden musiikkitoimittajana hänen kirjoituksillaan oli suuri painoarvo ja laaja vaikutus, joka herätti ajoittain kiivastakin vastustusta musiikkipiireissä. Hänen katsottiin tarkastelleen liian yksipuolisesti asioita.

Heikinheimo oli erittäin kielitaitoinen henkilö, joka haastatteli ja seurusteli ulkomaisten musiikkivieraitten kanssa heidän äidinkielenään. Heikinheimolla oli monia ystäviä Suomessa vierailien taiteilijoiden joukossa. Hän oli esimerkiksi tärkeä taustavaikuttaja, kun kapellimestari Valeri Gergijev saatiin vetämään Mikkelin musiikkijuhlia. (STT)

Olethan
muistanut
uusia
tilauksesi?

Lepokodin tervetset!

Kiitos pastori Salolle Aune Edlundin muistotilaisuudessa lausutuista kauniista sanoista. Matti Penttilä johti tilaisuuden yhteislaulut ja Bertha Penttilä säesti ne pianolla. Kiitos myös teille molemmille, kun olette aina valmiita autamaan.

Vietimme Memorial Day -juhlaa. Kiitos kaikille juhlan ohjelman osanottajille: Bertha Pekkalalle, Tony Ciruzille, Esther Wainiolle, Miriam Ketoselle ja Charles Hedlundille. Te teitte päivästäme iki-muistoisen!

Kiitos Kyösti Kopperoiselle ja Arvo Ahokkaalle tiistai-ilta-päivän tansseista. Kiitos myös Leo Jaakkolalle sekä John ja Lyydia Knutille jälleen kerran!

Kokoonnuimme William Valen ja Elsie Tammen muistotilaisuuteen keskiviikkona. Pastori Pentti Mäki St. Andrews kirkosta piti muisto-

puheen ja Sylvia Söderström säesti yhteislaulumme pianolla.

Terttu Voskressensky lauloi sydäntä lämmittävää "Tryggare kan ingen vara". Rauno Laajalehto otti myös osaa tilaisuuteen soittamalla haitarilla hengellisiä lauluja.

Kokonaisuutenaan tilaisuus oli rauhallisen lämmin, eikä asiaa tietenkään pahentanut, että Kaija Kalervo hoiti juontajan tehtävät, laadukkaasti kuinkas muuten!

Meillä vieraili valokuvaaja Pokela-huoneessa torstaina. Moni asukas oli laittanut helmet kaulaan, huulipunaa huuliin ja hiukset kauniisti. Myös osa työntekijöistä otatti valokuvan itsestään.

Valokuvaaja toi mukavaa piristystä Lepokodin elämään. Nyt vain odottelemme kuumeisesti potrettien saapumista, niin näemme kuinka ne onnistuivat!

Perjantaina juhlimme toukokuun sankareiden syntymäpäiväjuhlaa. Rauno Laajalehto viihdytti meitä ripeällä haitarimusiikilla juhlan ajan. Juhlan jälkeen kokoonnuimme social hour'n merkeissä juttelemaan ja nauttimaan toistemme seurasta.

Kiitos vanhoillisen lestadiolaiselle kirkolle sunnuntaisesta jumalanpalveluksesta sekä Helping Hand ryhmälle avustanne.

Oikein hyvää viikon jatkoa kaikille,

ANU

P.S. Otamme osaa Vilho Partion sukulaisten ja ystävien suruun.

Fitchburg, MA

Torstaina, kesäkuun 26. p:nä Faartti kansantanssiryhmä Turusta Suomesta esiintyy klo 7:30 illalla Saiman Puistossa.

Faartti esittää suomalaisia ja karjalaisia tanhuja, musiikkia ja lauluja.

Ohjelman jälkeen tanssit Bert Stromholmin musiikin tahtiin.

Liput \$7.00 virvokkeineen. Revontulet järjestää kahvipöydän.

Lisätietoja: Irene Kamila 508-874-2017 ja Maija Mård 508-582-7717.

Messiah Lutheran seurakunta

Sunnuntaina, kesäkuun 8. p:nä klo 8:15 aam. suomenkielinen ehtoollisjumalanpalvelus. Klo 9:15 pyhäkoulu, aikuisten ja high school -luokkalaisten raamattutunnit. Klo 10:30 englanninkielinen ehtoollisjumalanpalvelus. Scott Sweeneyn Elder ryhmä kokoontuu. Klo 2:00 iltap. miesten softball peli/rukouskokous Saiman Puistossa.

Niinimaa keltanokkien tähtikentälliseen

Philadelphia Flyersin puolustaja Janne Niinimaa valittiin NHL-jääkiekkosarjan tulokkaisen tähtikentälliseen sarjasta kirjoittavien toimittajien äänestyksessä.

Kentällisen maalivahti on Pittsburghin Patrick Lalime, puolustajat Niinimaa ja New York Islandersin Bryan Berard, hyökkääjinä Jarome Iginla Calgarystä, Jim Campbell St. Louisista ja Sergei Berezin Torontosta.

Niinimaa on kuusikosta ainoa, joka pelaa Stanley cupin loppuotteluissa. Loppuotteluiden Philadelphia-Detroit peli on tiistaina Philadelphiassa.

Iginla, Campbell ja Berard ovat ehdolla vuoden tulokkaaksi. Tämän Calder-pokaalin saaja julkistetaan Torontossa 19. kesäkuuta, kuten muutkin perinteisten palkintojen saajat. (STT-Reuter)

Rehn ei mieli YK:n ihmisoikeusvaltuutetuksi

Bosnian julmuuksia tutkinut Elisabet Rehn ei asetu ehdolle YK:n ihmisoikeusvaltuutetun virkaan.

Rehn perustelee päätöstään sillä, että hän haluaa saattaa nykyisen tehtävänsä ihmisoikeusraportoina loppuun saakka. Hän on kertonut päätöksestään jo YK:n pääsihteerille Kofi Annanille.

(MTV3)

Townsend, MA

Maaliskuun 9. päivänä pidetty 80-vuotias Oiva Rauhala on pantu syyteeseen kotinsa tuhopoltosta, missä hänen 79-vuotias vaimonsa Ellen Rauhala menehtyi.

Ellen Rauhalan pahoin palanut ruumis löydettiin talon sisästä. Ruumiavaus osoitti hänen kuolleen palovamman ja savun ja noen sisäänhengittämisen seurauksena.

Rauhala määrättiin 20 päiväksi Worcester State sairaalan psykiatrisia tutkimuksia varten, mutta tuloksia ei ole julkistettu.

Rauhalan asianajajan mukaan pariskunta tuli hyvin toimeen keskenään ja heillä oli hyvä maine kotipaikkakunnallaan.

Kultaisen Iän Kerho

FITCHBURG, MA - Suomalainen Kultaisen Iän Kerho kokoontui toukokuun 27 p:nä Elm St. Lähetyskirjon seurakuntasaliin, 264 Elm St., kello 2 iltapäivällä.

Puheenjohtaja Anton Nopanen avasi kokouksen lausumalla kaikki tervetulleiksi. Sen jälkeen sihteeri Irene Vilakari luki edellisen kokouksen pöytäkirjan, mikä hyväksyttiin.

Sitten laulettiin "America" ja "Maamme" laulut Irene Vilakarin johdolla.

Vieraina joukossamme olivat Margaret LaForse ja Kalevi Urponen. Heidät lausuttiin tervetulleiksi.

Lahjoituksia kahvipöytään tekevät seuraavat: Miriam Orava, Anton Nopanen, Irja Alitalo, Lempi Olkkola, Mamie Lauricella, Kaija Pesonen, Margaret LaForse, Helen Heimo, Anne Anderson, Helvi Tervo, Helvi Fiskaali ja Kalevi Urponen.

Syntymäpäiväänsä tällä viikolla viettää Aili Berkiö. Hänelle laulettiin "Happy Birthday".

Anna Niemi on nyt Wachuset Manor hoitokodissa, ja Ilmi Snellman lähetti kerholle tervetulle. Pikaista parantumista toivomme sairaille.

Sitten siirryttiin ohjelman puoleen, minkä esitteli Helvi Fiskaali. Se oli seuraava:

Wäinö Berkiö soitti haitarilla alkusoiton: "Kulkurin kaiho", "Perhosvalssi", "Met-säkukkia", "Maailman Mat-ti" ja "Häävalssi".

Kalevi Urponen puhui siirtolaisten elämäkertojen keräämisestä Northeast Finnish-American Historical komitealle käytettäväksi FinnFest 1998:ssa. Valokuvat olivat myös tervetulleita. Jos olette kiinnostuneita, ottaa yhteyttä Urposeen.

Mildred Heino luki itse kirjoittamansa runon vanhasta vanhan maan rukista.

Irene Vilakari lauloi "Täällä Pohjantähden alla", "Soi kiitokseni, Luoja" ja "Arvon mekin ansaitsemme" Liisa Liedeksen säestäessä kitaralla.

Helvi Fiskaali luki hauskan kertomuksen vanhasta naisesta kun hän katsoo pelleihin, oli se uusi peli tai vanha.

Liisa Liedes ja Helvi Tervo lauloivat yhdessä "Vuodet rientää pois" ja "Apu tulee ylhäältä". Liisa myös säesti kitaralla.

Oli aika siirtyä kahvipöydän ääreen. Kahvi oli erittäin hyvä, ja niin olivat myös leivokset.

MILDRED HEINO

NORTH-END
SUBARU-MAZDA
Rte. 13, Lunenburg
(508) 582-4911 • 1-800-548-6699
ISUZU-SUZUKI
525 John Fitch Hwy., Fitchburg
(508) 345-1011 • 1-800-345-SAVE

Tanssit Saiman Puistossa

Lauantaina
kesäk. 7. p:nä
8 - 12 yöllä

Hi-Lites soittaa

Kaikki tervetulleita!
Finnish American Club of Saima

Järjestämme matkoja
Floridaan ja
Suomeen ja
minne tahansa maailmassa

Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

Kaikenlaisia vakuutuksia... Puhutaan Suomea

NIEMI
INSURANCE
AGENCY, INC.

135 Main Street, P.O. Box 449
Valitetaan myös kiinteistöjä

Westminster, MA
Puhelin 874-2921

HUHTALA OIL CO.

198 PATRIOTS ROAD, EAST TEMPLETON

- Our own service department to our customers
- New customers always welcome
- Our third generation

CALL 632-1221

Our service area is from North Rutland to Orange

CHOICE
INSURANCE AGENCY, INC.

Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO
KODINOMISTAJIEN

AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St.
Fitchburg, MA
Tel. 508-343-4853
Elno E. Niinimäki

SUOMEA PUHUVIA VIRKAILJOITA

Lassi Nummi valitsee Finlandia-palkinnon

Kirjailija Lassi Nummi valitsee tämän vuoden Finlandia-palkinnon saajan. Valintalautakuntaan kuuluvat puheenjohtajana toimittaja Tom Östling, äidinkielenopettaja Helena Ruuska ja näyttelijä Ritva Valkama.

Tieto-Finlandiasta päättää puolestaan lautakunta, johon kuuluvat opetusneuvos Ritva-Sini Härkönen puheenjohtajana, professori Antti Karisto ja fil. tri Matti Leinonen jäseninä.

Tänä vuonna myönnetään ensimmäistä kertaa Finlandia junior -palkinto, ja sen saajasta päättää lautakunta, jossa puhetta johtaa Suomen nuorisokirjallisuuden instituutin johtaja Riitta Kuivasmäki. Jäsenet ovat graafikko Mika Launis ja kirjailija Hellevi Salminen.

Kaikki Finlandia-palkinnot ovat suuruudeltaan 150 000 markkaa. Ne myöntää Suomen kirjasaatio.

Finlandia-palkinto annetaan Suomen kansallaiselle ansiokkaasta romaanista. Palkintoehdokkaat julkistetaan 21. marraskuuta, palkinnon saaja 9. joulukuuta. Tieto-Finlandian ehdokkaat julkistetaan 26. marraskuuta. Palkintopäivä on 15. tammikuuta. Finlandia juniorin ehdokkaat selviävät 13. marraskuuta, palkinto luovutetaan 2. joulukuuta. (STT)

Naantali mieluisin matkailukaupunki

Suomalaiset antavat Naantalille parhaan yleisarvosanan matkailukaupunkina.

Taloustutkimus selvitti yli 4000:n suomalaisen avulla mielipiteitä kaupungeista matkailumielessä. Kouluarvosanoin mitattuna Naantalia seuraavat Tampere ja Kuusamo.

Kun ihmisiä pyydettiin kirjaamaan ylös plus- ja miinuspuolia matkailukaupungeista, kolme kärjessä ovat Helsinki, Tampere ja Turku.

Tutkimuksessa oli mukana 28 kaupunkia. (MTV3)

Suomalainen tanssipari arvokkaaseen voittoon

Tanssipari Jukka Haapalainen ja Sirpa Suutari-Jääskö on voittanut maailman arvostetun ammattilaisten tanssikilpailun, British Openin Blackpoolissa, Englannissa.

Suomalaisten voitto heltisi samban, rumban ja cha-cha-chaan ykkössijalla. Koskaan aiemmin ei suomalaispari ole voittanut British Open -kilpailua. (MTV3)

Wild Childin managerille 4.5 vuoden vankilatuomio

Yhdysvaltalaisen Wild Child -yhtyeen manageri Raymond Romano tuomittiin äskettäin Helsingin käräjäoikeudessa neljän vuoden kuuden kuukauden ehdottomaan vankeusrangaistukseen liki 44 hasiskilon salakuljetuksesta Hollannista Suomeen.

Romano sanoo ottavansa täyden vastuun lastista, joka jäi tulin haaviin toukokuun alussa. Romano ei ole paljastanut rikoskumppaneitaan. Hän teki sopimuksen "tuntemattomaksi" jääneen henkilön kanssa lastin kätkeä kuorma-autoon. Auto piti jättää lähelle Wild Child -yhtyeen esiintymispaikkaa Vanhaa ylioppilastaloa.

Doors-imitoijana tunnetun Wild Childin Euroopan turneen pääteiste oli Suomi, jossa kuitenkin konsertti peruttiin huumelöydön jälkeen. Oikeus tuomitsi Romanon maksamaan rikoksen tuottamasta hyödyistä 70 000 markkaa ja osan salakuljetukseen käytetyn kuorma-auton arvosta eli 150 000 markkaa. (STT/MTV3)

PAAVO . . .
jatkoa sivulta 3

Paavon ennen kokematon ihm. Sieltä takaa syöksyy toinen rinnalle kuin ammuttu - jättää - jättää - vähitellen, mutta varmasti. Paavo tuntee olevansa melkein avuton. On ikäänkuin ei tuntisi oikein maata jalkojensa alla mistä ponnistaisi. Hän kalpenee ja kulkee vain kuin kone eteenpäin, tuonne - missä toisen - Helffrichin - kantapäät vilkuvat."

Tämä oli Paavo Nurmen viimeinen juoksu Amerikassa vuonna 1925. Tällä juoksulla hän päätti ihmeellisen ja mahtavan kilpakiertueensa.

Nimimerkki Kio oli niin otettu, ettei saanut kirjoitukselleen ilmeisesti toivomaansa loppua. Voittamaton "finni" oli lyöty. Saapunut toisena, vasta kolmea, neljää askelta myöhemmin maaliin.

Paavo Nurmi ei osallistunut milloinkaan Bostonin maratonjuoksuun, joka sattui syntymänä samana vuonna kuin Nurmikin, 1897.

Tämän kirjoittajalla on selvä käsitys, että Nurmi olisi tullut Bostoniin juoksijauransa päättämän joko 1933 tai 1934 (jolloin toinen suomalainen, Taavi Komonen, voitti Bostonin toisena suomalaisena), elleivät asiat 1932 Los Angelesin olympiakisoissa olisi kääntyneet niin

pahasti Paavo Nurmea vastaan.

"On suurta olla pieni kansa", julistaa Veijo Meri syksyn menestyskirjassaan. Paavo Nurmen lähestyvän 100-vuotisjuhlan merkeissä minun tekee mieli täältä "rapakon tapon" jatkaa Veijo Meren ajattelua sanomalla tähän tyyliin, että "on edelleen suurta olla Paavo Nurmen pieni kansa".

Maailma muuttuu, USA, Amerikka, Eurooppa ja Suomi myös. Suomalainen yhteiskunta Amerikassa on myös paljon muuttunut Paavo Nurmen suuren juoksijaturneen ajoilta. Tämä on seikka ja totuus, joka ei aina niin kovasti tule ihmisten mieliinkään Suomen puolella.

Arvostus urheilua kohtaan on myös käynyt läpi huomattavia muutoksia. Käsitykset Paavo Nurmea ja hänen saavutuksistaan eivät kuitenkaan ole muuttuneet. Paavo oli valti. Kunnioitus säilyy ja muistot elävät.

"Kiitin Onni" (rapakon tällä puolen) asettaa näin, kun kotimaataan muistelee: "Kaukana Suomi, isänmaa, jäänyt hyrskylen inerten taa: Siellä aatokseni liitelee kun päivän lasku malla kultoa. Suomalainen täällä kalhoaa kun on jäänyt rakas kotimaa. Siellä aatos usein askartaa ja synnyinmaalla mieltä vaelttaa."

Naisjohtajat vähissä Suomessa

Naisjohtajia on suomalaisissa yrityksissä edelleen vähän muihin länsimaihin verrattuna. Sadan suurimman suomalaisyrityksen toimitusjohtajana ei ole yhtään naista, ja kahdensadankin suurimman yrityksen johdosta naisten osuus vain on parisen prosenttia, kertoo Aamulehti.

Esimerkiksi Englannissa ja Yhdysvalloissa naisten osuus yritysjohdossa on huomattavasti suurempi.

Viime vuosina naisjohtajien määrä on Suomessa vähenenyt, toteaa Sinikka Vanhala Helsingin kauppakorkeakoulusta. Hänen mielestään suurin syy naisten vähäiseen osuuteen yritysjohdossa löytyy siitä, että päätökset tärkeistä paikoista tehdään miesten pienissä piireissä.

Ruotsinsuomalaiset huolissaan suomen kielen asemasta

Ruotsinsuomalaisten keskusliitto järjesti äskettäin Tukholmassa mielenosoituksen saadakseen suomen kielelle lakiin kirjatun vähemmistökielen aseman.

Keskusliitto on huolissaan suunnitelmista, joiden mukaan suomen kieli jäisi vähälle huomiolle uudessa kielilaissa.

Ruotsissa asuvat 300 000 - 400 000 suomenkielistä katsovat, että suomen kielelle tulisi taata samanlainen vähemmistökielen asema kuin esimerkiksi saamelalle ja romani-kielille.

Ruotsinsuomalaiset varoittavat, että Ruotsin ja Suomen väliset suhteet kärsivät koulun, jos suomen kielen asemaa ei vahvisteta laissa. (MTV3)

RAIVAAJA

TILAUS JA/TAI OSOITTEENMUUTOS

Osoitteen muuttuessa
liittää vanha osoite mukaan

NIMI _____

OSOITE _____

Uusi tilaus _____ uudistus _____

Maksu \$ _____

TILAUSHINNAT:

USA: 12kk \$28.00; 6kk \$20.00; 3kk \$16.00
Ulkomaat: 12kk \$33.00; 6kk \$25.00

Raivaaja

P.O. Box 600

Fitchburg, MA 01420-0600

Puh. 508-343-3822 Fax: 508-343-8147

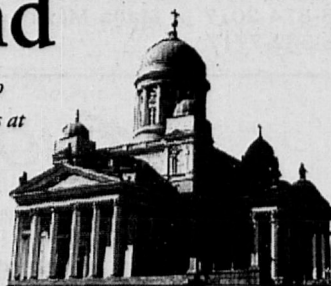
1997

FINNEXPRESS

Save on travel to
Finland

When you're thinking of going to Finland, one call to FinnExpress at Hanslin Travel Service can save you money on airline tickets, hotels, cars, cruises and other travel arrangements.

We have over 30 years experience in providing economical travel arrangements to Finland. For information and reservations, please call today.

Norvistä

Hanslin Travel Service Division

228 East 45th Street • New York, NY 10017

(800) 677-6454 • (212) 818-1198

New Yorkin Suomalainen Evankelis-luterilainen SEURAKUNTA

at Park Avenue
Methodist Church
106 E. 86th St., NYC 10028

Services conducted
in Finnish language
Service 3.30 p.m.

For further information:
718-894-6178
718-892-2712

THE FINLANDIA FOUNDATION

Metropolitan Chapter, Inc.
Meetings every 2nd
Friday of the month from
October through May.

CENTRAL PRESBYTERIAN CHURCH

553 Park Ave & 64th St., NYC
Mailing address for
information
P.O. Box 2590
Grand Central Station,
New York, NY 10163